

Ziraat Mühendisleri Odası İzmir Şubesi'nden

AĞUSTOS 2024
SAYI: 5

*İşlenmeyen Tarım
Arazilerinin Kiralanması*

*Tarımsal Üretim
Planlaması ve Hukuk*

2024 Yılı Buğday Üretimi

*Endemik Bitkilerin
Kültüre Alınması
Kazdağı Çayı Bitkisi*

*Orman
Yangınlarının
Ardından*

*Balık Varsa,
Yaşam Var!*

İklim Değişimi ve Kooperatifler

DEĞERLİ MESLEKTAŞLARIMIZ MERHABA,

TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası İzmir Şubesi olarak hazırladığımız Bakış Dijital Dergimizin 5. Sayısını sizlere ulaştırmanın mutluluğunu yaşıyoruz. İklim değişikliğinin etkilerini yaşamın her alanında görmeye devam ediyoruz. Geride bıraktığımız Haziran ayı, son 53 yıl içerisinde en sıcak Haziran ayı olarak tarihe geçti. Tarımsal ürünler de yüksek sıcaklıktan çok etkilendi. 2024 yaz ayları boyunca çok sayıda büyük orman yangını toplumumuzda üzüntü yarattı.

Yeni sayımıza şubemizden etkinlik haberleri ile başladık. Düzenlediğimiz panellere dair bilgi paylaşımında bulunduk. Meslekten köşemizde Çanakkale Şube Başkanımız Dr. Onur Sinan Türkmen'in çalışmalarından olan endemik bir bitki türü; Kazdağı çayı bitkisinin kültüre alınmasını, tarımsal üretim planlamasının gerekliliği ve hukuki boyutunu, 2024 yılı buğday üretimi ve ticaretini, işlenmeyen tarım arazilerinin kiralanmasını, iklim değişimi risklerine uyum için kooperatifler konularını ele aldık. Bu köşemizde son olarak İzmir'de karşılaştığımız orman yangınlarının büyüklükleri ve sonrasına dair süreçlere yönelik önceki dönem şube başkanımız Dr. Tefvik Türk'ün görüşlerine yer verdik. Denizden köşemizde İzmir'de Ağustos ayının son haftasında yaşanan balık ölümlerine dair bilgilendirmede bulunduk. Kültür Sanat bölümümüzde ise kitap tanıtımlarına yer verdik.

DEĞERLİ MESLEKTAŞLARIMIZ,

Ulusumuzun milli mücadele sürecindeki en büyük adımı olan 30 Ağustos Zafer Bayramı'nın 102. yıl dönümünü TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası İzmir Şubesi olarak kutluyoruz. ODA'mız olarak, sahip olduğumuz mesleki uzmanlık, deneyim ve birikimler kapsamında çalışmalarımızı sürdüreceğiz. Bilimsel gerçeklerle, tarıma katkı sağlamaya devam edeceğiz. Yeni sayılarda görüşmek dileğiyle...

SAYGILARIMLA,

EKİM ÖZAL

Yüzbaşı Şerafettin Bey Sok. No:33
Alsancak, Konak/İzmir
02324220068
izmir@zmo.org.tr

Bakış Dergisi, TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası
İzmir Şubesi tarafından yayımlanmaktadır.

İÇİNDEKİLER

3	ŞUBEDEN <i>ZMO İzmir Faaliyetleri</i>	33	<i>İklim Değişimi Risklerine Karşı Uyum için: Kooperatifler</i> Dr. Zerrin ÇELİK
16	MESLEKTEN <i>Ekonomik Açıdan Değerli Endemik Bitkilerin Kültüre Alınmasının Önemi Kazdağı Çayı Bitkisi Örneği</i> Dr. Onur Sinan TÜRKMEN	37	<i>Orman Yangınlarının Ardından...</i> Dr. Tefik TÜRK
19	<i>Tarımsal Üretim Planlamasının Gerekliliği ve Hukuki Boyutu</i> Prof. Dr. Bülent GÜLÇUBUK Dr. Aziz Orhan ÇİMEN	40	DENİZDEN <i>Balık Varsa, Yaşam Var. İzmir Körfezi Kötü Koku ve Balık Ölümleri Neden, Nasıl, Ne Zamana Kadar?</i> İzmir Şubesi Su Ürünleri ve Balıkçılık Meslek Dalı Komisyonu
29	<i>2024 Yılı Türkiye Buğday Üretimi ve Ticareti</i> Prof. Dr. Ziya DÜMLUPINAR	42	KÜLTÜR SANAT
31	<i>İşlenmeyen Tarım Arazileri Kiraya Verilecek: Hayaller ve Gerçekler</i> Prof. Dr. Tayfun ÖZKAYA		

TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası İzmir Şubesi, TMMOB Gıda Mühendisleri Odası İzmir Şubesi ve TMMOB Kimya Mühendisleri Odası Ege Bölge Şubesi olarak, 19 Nisan 2024 tarihinde İzmir İl Tarım ve Orman Müdürü Mustafa ŞAHİN'i ziyaret ettik.

ŞUBEDEN

Ziyaretimizde, 3 odamızın ortak uzmanlık alanı olan çalıştırılması zorunlu personeller ve gıda denetimleri konularında görüşme yapıldı. Kurumlar arası iş birliği hakkında fikir alışverişi gerçekleştirildi. Görüşmeye şubemiz adına Başkanımız Dr. Hakan ÇAKICI ve 2. Başkan Ekim ÖZAL katıldı. Sn. Mustafa ŞAHİN'e nazik ev sahipliği için teşekkür ediyoruz.

**TMMOB Ziraat Mühendisleri İzmir Şubesi
Üyelerimizle Lokalimizde Düzenlenen Bahara
Merhaba Kokteylinde Buluştuk.**

EGE ÜNİVERSİTESİ SU ÜRÜNLERİ FAKÜLTESİ 38. DÖNEM MEZUNİYET TÖRENİNE KATILDIK.

Ege Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesinin 3 Temmuz 2024 Tarihinde Düzenlediği 38. Dönem Mezuniyet Törenine İzmir Şube Yönetim Kurulunu Temsilen Şube II. Başkanı Ekim ÖZAL ve Yönetim Kurulu Üyemiz Umut TURUPLU Katıldı. Üniversiteyi Derece İle Bitiren Mert Dinç, Dilay ATAR ve Güray YEGİNTÜRK'e ODA'mız Adına Başarı Plaketlerini Şube II. Başkanı Ekim ÖZAL Tarafından Verildi.

Mezun Olan Su Ürünleri Mühendisi Meslektaşlarımıza Meslek Yaşamlarında Başarılar Dileriz.

BORNOVA KİRAZ Festivali

Bornova Kİraz Festivaline Katıldık

Bornova Belediyesi Tarafından Düzenlenen Geleneksel Kiraz Festivaline Katıldık. 9 Haziran Pazar Günü Bornova'nın Beşyol Köyü'nde Düzenlenen Festival'de "En Güzel Kiraz Yarışması"nın Ödül Töreni De Gerçekleştirildi. TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası İzmir Şubesi Başkanı Dr. Hakan ÇAKICI'nın ve Önceki Dönem Yönetim Kurulu Üyesi Anıl AYVAZ'ın Juri Üyesi Olduğu Festivale, CHP Genel Başkanı Özgür ÖZEL'de katıldı. Festivalin Açılışında Bornova Belediye Başkanı Ömer EŞKİ ve Şube Başkanımız Dr.Hakan ÇAKICI Konuşma Gerçekleştirdiler.

ZİYARETLERİMİZ

TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası İzmir Şubesi olarak İzmir Ticaret Borsası Yönetim Kurulunu ziyaret ettik. İzmir Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Işınso KESTELLİ ve Meclis Başkanı Ömer Gökhan TUNCER bizlere yapımı henüz tamamlanan İzmir Teknoloji Merkezi hakkında bilgilendirmelerde bulundu. Merkezin kullanımı ve projeler geliştirilmesi hususunda borsa ile odamızın çalışmalar gerçekleştirilmesi planlandı.

TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası İzmir Şubesi Yönetim Kurulumuz, İzmir Ticaret Odası Başkanı Sn. Mahmut ÖZGENER'i makamında ziyaret etti. İzmir Ticaret Odası ve şubemizin ortak çalışma alanları hakkında görüş alış verişinde bulunuldu. Önümüzdeki süreçte birlikte yapılabilecek çalışmaların planlanması düşünülmektedir.

TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası İzmir Şubesi Yönetim Kurulumuz, Ege Bölgesi Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Ender Yorgancılar'ı makamında ziyaret etti. Görüşmede tarımsal üretimin artırılması ve gıda güvenliği konusuna ilişkin görüş alışverişinde bulunulurken, gerçekleştirilebilecek işbirlikleri değerlendirildi.

TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası İzmir Şubesi ve TMMOB Gıda Mühendisleri Odası Yönetim Kurulları olarak, Karabağlar Belediye Başkan Yardımcılığına atanan Peyzaj Mimarları Odası İzmir Şubesi önceki dönem başkanı Sn, Elvin Sönmez Güler'i ziyaret ederek başarılar diledik.

ZİYARETLERİMİZ

TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası İzmir Şubesi Yönetim Kurulumuz, 31 Mart 2024 Mahalli İdareler Seçimleri sonucunda göreve yeni başlayan Belediye Başkanlarına ziyarette bulunarak kente dair çalışmalarımız hakkında bilgilendirmeler gerçekleştirdi. Yeni seçilen Başkanlara görevlerinde başarılar diliyoruz.

KARABAĞLAR BELEDİYESİ

KONAK BELEDİYESİ

FOÇA BELEDİYESİ

BORNOVA BELEDİYESİ

İŞ BİRLİĞİ PROTOKOLLERİ

YAŞAR ÜNİVERSİTESİYLE İŞ PROTOKOLÜ İMZALANDI

TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası İzmir Şubesi ile Yaşar Üniversitesi işbirliği protokolü, Yaşar Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Levent KANDİLLER ve Şube Başkanımız Dr. Hakan ÇAKICI'nın imzalarıyla hayata geçirildi.

Proje, eğitim, staj ve iş olanakları kapsamında iş birliğini içeren protokol, Yaşar Üniversitesi Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesi ve Sürekli Eğitim Merkezi (YÜSEM) ile odamızın ortak çalışmalar yapmasını hedeflemektedir.

İZSU İLE İŞ BİRLİĞİ PROTOKOLÜ İMZALANDI

TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası İzmir Şubesi Yönetim Kurulu olarak, İZSU Genel Müdürü Gürkan ERDOĞAN'ı 9 Temmuz 2024 tarihinde makamında ziyaret ettik. İZSU tarafından yürütülen mevcut çalışmalar ve planlamalar ile ilgili görüşmelerin yanı sıra, kentin su ihtiyacına yönelik fikir alışverişinde bulunduk.

Ziyaretimizde, Şubemiz ve İZSU arasında mesleğimize yönelik faaliyetlerle ilgili olarak eğitim ve teknik alanları kapsayan işbirliği protokolünü de imzaladık.

DÜNYA SÜT GÜNÜ VE DÜNYA GIDA GÜVENLİĞİ GÜNÜ

SÜTTE GIDA GÜVENLİĞİ PANELİ

TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası ve TMMOB Gıda Mühendisleri Odası İzmir Şubeleri birlikteliği ile 8 Haziran günü şube lokalimizde “Sütte Gıda Güvenliği” panelini düzenledik. İki oturumdan oluşan panelimizde alanında uzman 8 konuşmacı sunumlarıyla her yönüyle sütte gıda güvenliğini ele aldı.

Panelimizin I. Oturumunda Uğur Toprak’ın moderatörlüğünde Doç. Dr. Yaşar Tuncer Kavut, yem bitkilerini, Dr. Funda Gençler sosyal, çevresel ve ekonomik yönüyle süt sektörünü, Doç.Dr. Muazzez Cömert Acar hayvan besleme, Prof. Dr. Mustafa Kaymakçı ise hayvancılık politikası üzerine konuşmalarını gerçekleştirdiler.

Panelimizin II. Oturumunda Prof. Dr. Harun Raşit Uysal’ın moderatörlüğünde Prof. Dr. Şebnem Harsa fonksiyonel süt ürünlerini, Prof. Dr. Nurdan Koca gıda sektöründeki süt ürünlerini, Doç. Dr. Ecem Akan süt ve süt ürünleri hakkında doğru bilinen yanlışları, Gürhan Boğaz ise süt ürünlerinin soframıza ulaşımı ve kalitesi konuları üzerine konuşmalarını gerçekleştirdiler.

Etkinliğimize katılan tüm üyelerimize ve bizlere değerli bilgileri paylaşan akademisyenlerimize çok teşekkür ediyoruz.

NEOLİBERALİZMİN KRİZİNDE TARIM POLİTİKALARINI YENİDEN DÜŞÜNMEK

Tarım Ekonomisi Derneği ve
TMMOB ZMO İzmir Şubesi

işbirliği ile

PANEL - FORUM

TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası İzmir Şubesi ve Tarım Ekonomisi Derneği tarafından "Neoliberalizm Krizinde Tarım Politikalarını Yeniden Düşünmek" başlıklı panel ve forum 27 Nisan 2024 Cumartesi günü Mustafa Necati Kültür Merkezinde gerçekleştirildi.

Panelin açılış konuşmaları; İzmir Şubemizin Yönetim Kurulu Başkanı Dr. Hakan ÇAKICI, Tarım Ekonomisi Derneği Yönetim Kurulu Başkanı, önceki dönem İzmir Şubemizin Yönetim Kurulu Üyesi İpek TOPUZOĞLU ve İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Cemil TUGAY tarafından yapıldı.

Karabağlar Belediye Başkanı Helil İnay KINAY ve meslektaşlarımızın yoğun bir katılım sağladığı panelin ilk oturumu Adnan Menderes Üniversitesi'nden Prof. Dr. Renan TUNALIOĞLU'nun moderatörlüğünde gerçekleşti. Bu oturumda; önceki dönemler ODA Başkanımız, Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) Grup Başkanvekili Gökhan GÜNAYDIN, ODA Başkanımız Baki Remzi SUIÇMEZ, Tarım Ekonomisi Derneği Yönetim Kurulu Üyesi Prof. Dr. Tayfun ÖZKAYA, Çukurova Üniversitesi'nden Dr. Burhan ÖZALP konuşmacı olarak katıldılar.

TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası olarak etkinlikte neoliberal politikaların tarımda geldiği noktayı değerlendik. Tarım ve Orman Bakanlığı'nın yıllardır süregelen politikalarını doğru bulmadığımızı belirttik. Neoliberal politikaların alternatiflerini 3 ayrı oturumda ve gün sonu forumunda panelist ve katılımcılarla birlikte düşündük, tartıştık.

NEOLİBERALİZMİN KRİZİNDE TARIM POLİTİKALARINI YENİDEN DÜŞÜNMEK

Tarım Ekonomisi Derneği ve
TMMOB ZMO İzmir Şubesi

işbirliği ile

PANEL - FORUM

Panelin II. oturumu İzmir Şubemizin önceki dönemler Yönetim Kurulu Başkanı Ferdan ÇİFTÇİ'nin moderatörlüğünde gerçekleşti. Bu oturumda; Çiftçi Sen Genel Örgütlenme Sekreteri Adnan ÇOBANOĞLU, Önceki dönem İzmir Şubemizin Yönetim Kurulu Üyesi, Tarım Ekonomisi Derneği Yönetim Kurulu Başkanı İpek TOPUZOĞLU, İzmir Şubemizin Yönetim Kurulu Başkanı Dr. Öğretim Üyesi Hakan ÇAKICI, Fikir Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Murat BÜYÜKYILMAZ, Adnan Menderes Üniversitesi'nden Prof. Dr. Renan TUNALIOĞLU, Gaziantep Üniversitesi'nden Dr. Öğr. Üyesi Uygur Dursun YILDIRIM ve İzmir Şubemizin Yönetim Kurulu Üyesi Dr. Zerrin ÇELİK konuşmacı olarak katıldılar.

Önceki dönem İzmir Şubemizin Yönetim Kurulu Üyesi Fatih ÖZDEN'in yönettiği forum bölümü katılımcıların görüş ve önerilerini paylaşmaları ile sona erdi.

MADENLERİN ÇEVREYE VE TARIMA ETKİLERİ

İliç maden kazasının ardından “**madenlerin çevreye ve tarıma etkilerini**” konuşmak üzere TMMOB Ziraat Mühendisleri, Çevre Mühendisleri ve Maden Mühendisleri Odalarının birlikte organize ettiği panel, 16 Nisan günü Konak Türkan Saylan Kültür Merkezinde gerçekleştirildi. Panele İzmir Tabip Odası adına Prof. Dr. Ali Osman KARABABA katıldı.

Panelde ilk olarak söz olan TMMOB Ziraat Mühendisleri İzmir Şube Başkanı Dr. Hakan ÇAKICI, İliç'te meydana gelen faciaya yönelik değerlendirmelerde bulundu. Ardından maden sahalarının tarım alanları üzerine etkilerini bölgesel olarak değerlendiren ÇAKICI, özellikle mevcut kanunun iyi düzenlenmiş olmasına rağmen uygulama süreçlerinde yaşanan olumsuzlukların tarım alanlarına dolayısı ile tarım ile uğraşan ve kırsalda yaşayan vatandaşlarımızın yaşam koşullarının kalitesizleştiğini ve geçimlerini sağladıkları topraklarını kaybettiklerini vurguladı.

TMMOB Çevre Mühendisleri İzmir Şube Başkanı Ahmet Mustafa GÜLEŞ, madenler ile ilgili ÇED süreçlerinde yaşanan olumsuzluklara değindi. Madenlerin özellikle ruhsat alma süreçlerinde hukuka ve mevzuata aykırı örnekleri katılımcılarla paylaştı.

TMMOB Maden Mühendisleri İzmir Şube Başkanı ve İzmir İKK Sekreteri Aykut AKDEMİR, ülkemizde yürürlükteki yönetmeliklerin iyi hazırlanmış olduğunu ancak işleyişte sorunlar yaşadığını vurguladı. Maden teknolojisinin daha iyi kullanımının işletmelerin kar oranları düşüreceği için kullanılmadığını dile getirdi.

Panelimizin son konuşmacısı olan Prof. Dr. Ali Osman KARABABA, madenlerin halk sağlığına olan olumsuz etkilerini ülkemizdeki ve Latin Amerikadaki örnekleri birleştirerek katılımcılara anlattı. Kamuyararı adına mücadele etmenin önemini vurguladı.

Dünya Arı Günü'nde 2024

Arıları konuşmak

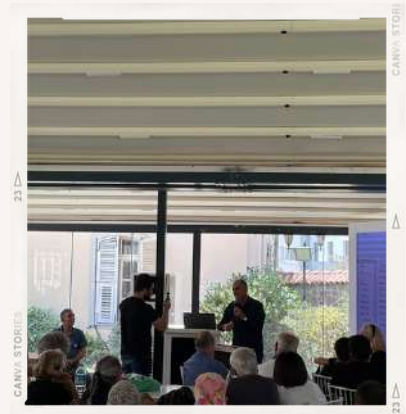
Arılarla konuşmak

21 MAYIS
SALI 2024 SAAT
13.00

📍 Dramalılar Köşkü

Bornova Belediyesi tarafından düzenlenen Dünya Arı Günü'nde "Arıları konuşmak, arılarla konuşmak" adlı etkinliğe TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası İzmir Şubesi olarak katılım sağladık. Bornova Belediyesi Dramalılar Köşkü Kent Arşivi ve Müzesi'nde düzenlenen toplantı yoğun ilgi gördü.

Etkinlikte Ziraat Mühendisleri Odası adına açılış konuşmasını Prof. Dr. Harun Raşit Uysal yaptı. Arıcılıktaki maliyet soruna dikkat çeken Uysal, "Yüksek maliyetler nedeniyle bal üretiminde sorunlar yaşanıyor. Bu sorunların aşılabilmesi için örgütlü olmak gerekiyor bunun için örgütlenmede kooperatifler çok önemli bir yer tutuyor " diye konuştu. Etkinlikte Ziraat Mühendisleri Odası adına konuşmacı olan önceki dönem yönetim kurulu üyemiz Ziraat Mühendisi Üzeyir Karaca iklim değişikliğinin arıcılığa büyük zarar verdiğini belirtti. Türkiye'nin yıllık 115 bin tonluk bal üretimi ile dünya ikincisi olduğuna dikkat çeken Karaca, "Arı ırkı ve bitki çeşitliliği açısından zengin bir ülkeyiz. Bu zenginliği değerlendirip bal, arı sütü ve propolis üretimini daha da artırmalıyız" dedi.

EKONOMİK AÇIDAN DEĞERLİ ENDEMİK BİTKİLERİN KÜLTÜRE ALINMASININ ÖNEMİ KAZDAĞI ÇAYI BİTKİSİ ÖRNEĞİ

DR. ONUR SİNAN TÜRKMEN

TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Çanakkale Şube Başkanı

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarla Bitkileri Bölümü

Bu çalışma Çanakkale Bayramiç köylerindeki çiftçilerin Kazdağı çayı bitkisi *Sideritis trojana* Ehred'i kültüre almasıyla endemik bitkilerin yerinde korunması ve kendi çevrelerinde ekonomik bir değer oluşturması üzerine hazırlanmıştır. Bayramiç köyleri çevresinde bitkilerin üretim alanları genişlerken bitkilerin doğada tekrar canlanmaya başladığı gözlenmektedir.

Bitkilerin kültüre alınması, bitkisel üretimin sürdürülebilirliği, nesli tehlike altındaki türlerin korunması ve yerel kalkınma için yüksek verim elde edilmesi gibi birçok avantaj sunmaktadır. *Sideritis trojana* (Kazdağı Çayı) Bayramiç'e bağlı köylerde çiftçiler tarafından kültüre alınmaya başlamıştır. Ekonomik açıdan önemli endemik bitkilerin yörede kültüre alınması bu bitki üzerinde toplama baskısını ortadan kaldırarak bu bitkilerin yok olmasının önüne geçebilmektedir. Nitekim Kazdağı'nda da bu bitkilerin yeniden canlandığı görülmektedir.

Kazdağı çayı Türkiye'nin Kazdağları bölgesine özgü nadir ve endemik bir bitkidir. Halk arasında genellikle "tüylü çay, sarıkızçayı, tilki kuyruğu, dağ çayı" olarak bilinir ve yaygın olarak soğuk algınlığı, mide rahatsızlıkları gibi durumların tedavisinde kullanılır. Demlenerek çay şeklinde tüketilen bu dağçayı türü yörede pekçok aktarda satılmaktadır. Bu türün kültüre alınması; korunması, sürdürülebilir üretimi ve doğadan aşırı toplanmasının önüne geçilmesi adına kültüre alınması önemli hale gelmiştir. Bitkilerin çiftçiler tarafından kültüre alınması, özellikle nesli tehlike altında olan ve ekonomik değeri yüksek olan bitkilerin sürdürülebilir üretimi yok olmasının önünde önemli bir engel oluşturur.

Farklı bahçelerde kültürü yapılan *Sideritis trojana*

Kazdağı çayının kültüre alma işlemi, doğadan toplanan bitkilerin aşırı şekilde toplanmasını engelleyerek doğal ekosistemleri de korumaya sebep olmuştur. Aynı zamanda, kontrollü ortamda yetiştirilen kültür bitkilerinin genetik homojenliği, yüksek verim ve yüksek kaliteli üretimini de sağlamıştır. Bu da özellikle ilaç, kozmetik ve gıda sanayisinde büyük bir avantaj yaratır. Kültüre alınan bitkilerin kimyasal içerikleri daha stabil hal alır, bu da ticari amaçlarla kullanılmaları sırasında kalite kontrolünün kolaylaşmasını sağlar.

Kazdağı çayı üzerinde yapılan fitokimyasal ve farmakolojik araştırmalar, bu bitkinin tıbbi ve aromatik açıdan önemli bileşenler içerdiğini ortaya koymuştur. Örneğin, klorogenik asit, t-ferulik asit, penduletin gibi bileşiklerin yanı sıra, antimikrobiyal ve antioksidan özellikleri olan diterpen bileşikler tespit edilmiştir. Bu bileşenlerin bazıları antioksidan ve antimikrobiyal etkileri ile dikkat çekerken, bitkinin kültüre alınması ile bu değerli bileşenlerin sürekli olarak elde edilmesi mümkün hale gelmiştir.

Doğal ortamda yetişen bitkilerde çevresel faktörlere bağlı olarak kimyasal içerikler dalgalanma gösterebilir. Bu durum, ilaç sanayisi açısından istikrarsız sonuçlar doğurabilirken, kültür bitkileri ile bu sorunlar aşılabılır. Kazdağı çayının kültüre alınması, türün doğadan aşırı toplanmasını önleyerek, genetik çeşitliliğini koruma altına almayı mümkün kılar. Aynı zamanda laboratuvar ortamında, bitkinin iklimsel ve toprak koşullarından bağımsız olarak sürdürülebilir şekilde üretimi sağlanabilir.

Doğadan toplanan bitkiler ile kültür bitkileri arasında belirgin farklar bulunmaktadır. Doğal ortamda yetişen bitkiler genetik çeşitlilik açısından zengin olsalar da, bu durum bitkilerin kimyasal içeriklerinde tutarsızlığa yol açabilir. Öte yandan, kültür bitkileri kontrollü koşullarda yetiştirildiklerinden daha homojen bir yapıya sahip olur ve istenilen özellikler bu bitkilerde daha kolay şekilde stabilize edilebilir.

Doğadan toplanan bitkiler ağır metal gibi çevresel etmenleri bünyesine toplamaktadır. Kültür bitkilerinde bu stres faktörlerinin minimize edilmesi mümkündür. Ayrıca, kültür bitkileri üzerinde yapılan genetik iyileştirme çalışmaları sayesinde hastalıklara karşı dirençli bitki çeşitleri geliştirilebilir. Bu bilgiler ışığında, endemik ve nesli tehlike altındaki bitkilerin kültüre alınması, hem ekolojik dengeyi koruma hem de endüstriyel üretimi destekleme açısından büyük bir öneme sahiptir.

Kazdağı çayı bitkisinde olduğu gibi, nadir bitkilerin kültür yöntemleri ile üretimi, onların farmakolojik ve fitokimyasal potansiyellerinin daha verimli şekilde değerlendirilmesine olanak tanır.

SONUÇ

Sonuç olarak, bitkilerin kültüre alınması, doğadan aşırı toplamanın önüne geçmek, bitkisel üretimi sürdürülebilir kılmak ve bitkilerin kimyasal içeriklerini kontrol edebilmek açısından büyük bir önem taşımaktadır. Sideritis trojana gibi endemik türlerin kültüre alınması, hem türün korunmasına katkı sağlamakta hem de tıbbi ve ticari açıdan değerli bileşenlerin sürekli üretimini mümkün kılmaktadır. Bitkilerin kültüre alınması, modern tarım ve biyoteknoloji uygulamaları ile birleştirildiğinde, hem doğanın korunmasına hem de ekonomik kalkınmaya önemli katkılar sunmaktadır.

TARIMSAL ÜRETİM PLANLAMASININ GEREKLİLİĞİ VE HUKUKİ BOYUTU

Aziz Orhan ÇİMEN

TKDK UZMANI

Prof.Dr. Bülent GÜLCUBUK

A.Ü. Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü

1. GİRİŞ

Tarım sektörünün, ekonomik büyüme, gıda güvencesi ve çevresel sürdürülebilirlik gibi önemli hedeflere ulaşmasında tarımsal üretim planlama süreci kritik bir rol oynamaktadır. Tarım sektörü paydaşlarının tamamının etkili bir şekilde planlama sürecine katılımının sağlanması ve temsil ağırlığının en az siyasi irade kadar olması hayati önem taşımaktadır. Üniversiteler, ürün konseyleri, sivil toplum kuruluşları ile özel sektör temsilcilerinin düzenli olarak karar alma mekanizmalarına katılmasına ve etkin bir rol almasına olanak tanıyan bir yapı oluşturulmalıdır.

Diğer önemli bir husus da planlama sürecinde seçilecek yöntemdir. Bu aşamada yaptırım ağırlıklı bir yöntem yerine, üreticilere mali teşvikler, vergi avantajları veya hibe programları gibi teşviklerin verilmesi ile üretim planlamasına gönüllü katılımın sağlandığı teşvik edici bir yöntemin uygulanması gerekmektedir. Bu yöntem ile hem mülkiyet hukuku kapsamında üretici haklarının engellenmesi önlenir hem de ülkenin ekonomik ve sosyal hedeflerine paralel bir şekilde tarımsal kalkınma sağlanarak istihdamın artırılması, yerel üretimin güçlendirilmesi gibi önemli konuların çözümünde büyük aşama kaydedilebilir. Tarımsal üretim planlaması konusunda yapılan son yasal düzenlemede ise teşvik edici yöntem yerine, yaptırım yöntemi benimsenmiştir.

Bahse konu yasal düzenlemede, 5488 sayılı Tarım Kanunu'nun 7. Maddesinde yapılan değişiklikle, tarımsal ürünlerin arz ve talep miktarını ve gıda güvencesi kapsamında yeterlilik derecesini dikkate almak suretiyle, ürün veya ürün gruplarının Ülke bazında üretim deseni ile tarım havzası veya işletme bazında asgari ve azami üretim miktarlarını belirleme yetkisi Tarım ve Orman Bakanlığı'na verilmiştir (Anonim, 2023a). Üstelik üreticilerin Bakanlıktan izin almadan üretim yapamayacağı hüküm altına alınmıştır. İzinsiz üretim yapan üreticilere destekleme ödemelerinden men edilme şeklinde yaptırım uygulanması ve izinsiz üretime devam edenlere de ayrıca idari para cezası verilerek ek maddi yaptırım uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

2. TARIMSAL ÜRETİM PLANLAMASI VE GEREKLİLİĞİ

Ekonomik, sosyal ve çevresel değişimlerle birlikte küresel iklim değişikliğinin yanı sıra su kaynaklarına ulaşımında yaşanan sıkıntılar, tarımsal üretimi olumsuz yönde etkilemektedir. Aynı zamanda nüfus artışı, gelir seviyesinde yükselme ve kent nüfusunun plansız bir şekilde artması gıda ürünleri üzerindeki talep baskısını arttırmaktadır. Bu nedenle, tarımsal üretimde doğal kaynakların daha etkin bir şekilde kullanılabilmesi için üretim planlamasının yapılması artık bir zorunluluktur (Anonim, 2023a).

Tarımsal üretim planlamasının ilk adımı, bitkisel ve hayvansal üretim arasında olumlu dengeyi kurmaktır. Devamında hem bitkisel hem de hayvansal üretimin ülke genelinde ayrıntılı bir şekilde planlanması gerekmektedir (Sönmez,1986). Tarımsal çalışmaların başarıya ulaşması, kırsal alanda zor koşullar içinde çalışarak üreten ve milli ekonomiye katkıda bulunan üreticinin gelir düzeyinin artması için tarımsal planlama vazgeçilemez ve herkesin saygı göstermesi gereken bir konudur. (Sönmez,2023). Üretim planlaması, üretim kaynaklarının ekonomik kullanımı ile tarımsal ürünlerin üretim miktarlarının ekim alanlarına göre belirlenmesi ve üretim verimliliği hususlarını kapsamaktadır. Buradaki problem ekonomik olarak karlı ve ülke ihtiyacını en yüksek düzeyde karşılayan yıllık tarımsal üretim planını rasyonel olarak yapabilmektir. (Yıldız, O. ve Sel, Ç.,2023).

Rasyonel bir tarımsal üretim planlaması süreci, tarım sektöründe etkin ve verimli bir üretim oluşturmayı, doğal kaynakların ekonomik bir şekilde kullanılmasını ve gıda taleplerini karşılamayı hedeflemelidir. Tarımsal üretim planlaması ile ülkedeki tarım faaliyetlerini düzenlemek, sürdürülebilir, ekonomik, çevresel ve sosyal açılarından uygun bir tarım pratiği oluşturmak amaçlanmaktadır. Planlama sürecinde tohum, gübre, ilaçlama, sulama, işçilik ve tarım ekipmanları gibi üretim maliyetlerini, ekonomik açıdan sürdürülebilir olacak şekilde planlamak da büyük önem taşımaktadır. Çünkü planlama, kaynakların etkin bir şekilde kullanılmasını ve üretim sürecinin karlılığını arttırmaktadır. Diğer taraftan sadece üretimin başlangıcında değil, hasat ve pazarlama aşamasının planlanması da gerekmektedir. Bunun nedeni hasat ve devamındaki pazarlama süreçlerinin, tarımsal faaliyet ile tüm sezon boyunca elde edilecek geliri belirleyen kritik bir nokta olmasıdır. Bu aşamada, ürünlerin doğru zamanlarda ve uygun koşullarda hasat edilmesi, depolanması ve pazarlanması tarım işletmelerinin başarısını belirleyen önemli unsurlardan biridir.

Ülkelerin tarımsal üretim planlaması konusunda gıda güvenliği, ekonomik sürdürülebilirlik, çevresel etkiler, iklim değişikliği, su yönetimi, ticaret sistemi, teknolojik değişikliklere uyum, risk yönetimi ve sosyal adalet gibi çeşitli faktörleri dikkate alarak makro düzeyde politikalar uygulamaları gerekmektedir. Sayılan faktörlerin bir araya getirilmesi ile yapılan tarımsal üretim planlaması, sürdürülebilir ve güvenli bir gıda üretimini destekleyerek ülkenin ekonomik ve sosyal kalkınmasına katkıda bulunabilir. Ayrıca tarım sektöründeki üretim planlaması, kamunun, çiftçilerin, işletmelerin, gıda üreticilerinin ve gıda ticareti gerçekleştirenlerin işbirliğiyle yapılabilir. Böylelikle tarımsal üretim planlaması, hem üreticilerin hem de endüstrinin sürdürülebilir bir şekilde faaliyet göstermesini sağlayarak, gelecek nesiller için doğal kaynakların korunması, ekonomik istikrarın sağlanması ve toplumun gıda ihtiyaçlarının karşılanması sağlanabilir.

3. TARIM SAYIMININ TARIMSAL ÜRETİM PLANLAMASINDA ROLÜ

Tarımsal üretim planlaması için öncelikle genel tarım sayımının yapılması gerekmektedir. Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasından hemen sonra 1927 yılında ilk tarım sayımı yapılmıştır. Ancak dönemin ekonomik, sosyal ve tarihsel gelişmeleri nedeniyle 1950 yılında ikinci tarım sayımı yapılabilmiştir. Sayımın yapılma dönemlerinin belirsizliği ile sayımda elde edilen verilerin güncelliğini kaybetmesini engellemek amacıyla, 20 Nisan 1955 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 6534 Sayılı Kanun ile Sayımlar Kanunu'nda değişiklik yapılarak, genel tarım sayımlarının sonu (0) sıfır ile biten yıllarda yapılması hükmü getirilmiştir. Tam olarak uyulmasa da, genel tarım sayımları 1963, 1970, 1980, 1991 ve en son olarak 2001 yıllarında gerçekleştirilmiştir (Anonim, 2023b).

2019 yılında Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından düzenlenen III. Tarım Orman Şûrası Sonuç Bildirgesi'nde, "Tüm ilgili kurum ve kuruluşlarla etkin işbirliği yapılarak tohumdan sofraya dijital değer zincirinin kurulması, tarım sayımının yapılması ve güncellenebilir veri tabanının oluşturulması" hedeflenmiş olmasına rağmen, 2023 yılına gelinmiş olmasına rağmen henüz genel tarım sayımı yapılmamıştır (Anonim, 2023b). Genel tarım sayımının yapılamaması hem uygulanan tarım politikalarının etkileri ve sonuçlarının sağlıklı bir şekilde değerlendirilememesine hem de tarım sektöründeki sorunların kökeninin belirlenememesine neden olmaktadır. Ayrıca söz konusu tespit ve değerlendirmenin yapılamaması sonucunda Ülkenin tarımsal üretim planlamasının gerçekçi bir şekilde oluşturulma ihtimali bulunmamaktadır (Anonim, (2023c).

En kısa sürede yapılması gereken genel tarım sayımı sırasında Tarım ve Orman Bakanlığı, tarımsal araştırma kuruluşları ve ilgili bakanlıklarla kurumlar arasında işbirliği ve koordinasyon büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, teknolojik imkânların ve bilimsel veri işleme yöntemlerinin kullanılması tarım sayımı sürecini kolaylaştırarak verilerin daha doğru bir şekilde elde edilmesine sağlayacaktır. Türkiye'de tarımsal üretim planlaması ile ilgili olarak 2023 yılına kadar yapılmış kapsamlı bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu nedenle Ülkemiz tarım sektörünün zayıf yönü olarak planlama eksikliği ve tarım sayımının uzun yıllardır yapılmaması gösterilebilir (TOBB, 2013). Şu anda ise sadece Tarım ve Orman Bakanlığı ile TÜİK arasında tarım sayımı ile ilgili protokol imzalanmıştır.

Tarım sayımı yapılmadan tarımsal üretimin planlanması, var olan durumu bilmeden bir hedef belirlenmesi ve planlama sürecinin aceleye getirilmesi anlamına gelmektedir. Yakın zamanda kabul edilen ve önümüzdeki beş yıllık süreci planlayan, On İkinci Kalkınma Planı (2024-2028)'nin 3.2.2. Öncelikli Gelişme Alanları başlıklı bölümün 3.2.2.1. Tarım ve Gıda yan başlıklı kısmında; "Üretimin ekonomik, sosyal ve çevresel boyutlarını bütüncül olarak ele alan, teknoloji kullanım düzeyi ve verimliliği yüksek, örgütlü, rekabetçi, arz-talep dengesi çerçevesinde planlı üretim yapılan, doğal kaynakları etkin ve sürdürülebilir kullanan, toplumun yeterli ve dengeli beslenmesini sağlayan bir tarım sektörünün oluşturulması temel amaçtır." şeklinde belirtilen amaç doğrultusunda "Bitkisel ürünlerin arz talep dengesi, tarım arazilerinin kabiliyet sınıflarına uygun kullanımı ve stratejik ürünlerin üretiminde kendine yeterliliğin sağlanması amacıyla üretim planlaması yapılacaktır." hedefi konulmuştur (Anonim, 2023d). Söz konusu hedefe ulaşmak için bir önceki Kalkınma Planında belirtilen tarım sayımının yapılmasının ardından tarımsal üretim planlaması ile ilgili hükümlerin uygulanmaya başlaması Ülkemizin beş yıl daha kaybetmesini engelleyecektir.

4. TARIMSAL ÜRETİM PLANLAMASININ HUKUKİ BOYUTU

4.1. T.C. Anayasası'nda Yer Alan Düzenlemeler

Tarımsal üretim planlamasının hukuksal boyutunun aktarılması için öncelikle Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda yer alan düzenlemelerin incelenmesi gerekmektedir. Anayasanın Üçüncü Bölüm'ünde yer alan Sosyal ve Ekonomik Haklar ve Ödevler bölümünün III. Kamu yararı, B. Toprak mülkiyeti başlıklı 44. Maddesinde yer alan “Devlet, toprağın verimli olarak işletilmesini korumak ve geliştirmek, erozyonla kaybedilmesini önlemek ve topraksız olan veya yeter toprağı bulunmayan çiftçilikle uğraşan köylüye toprak sağlamak amacıyla gerekli tedbirleri alır.” hükmü ile devletin, toprağın verimli işletilmesini korumak amacıyla ve kamu yararı koşuluyla aldığı tedbirlerin mülkiyet hakkını ihlal etmeyeceğı düzenlenmiştir.

Diğer bir hüküm ise III. Kamu yararı, C. Tarım, hayvancılık ve bu üretim dallarında çalışanların korunması başlıklı 45. Maddesi ile düzenlenmiştir. Söz konusu madde ile Devlete, tarımsal üretim planlaması ilkelerine uygun bir şekilde, bitkisel ve hayvansal üretimi artırmak maksadıyla yapılacak kanun ve düzenlemelerle hem tarım ve hayvancılık faaliyetlerinde bulunan üreticilerin ihtiyacı olan araç ve gereçler ile diğer girdilere ulaşmasını kolaylaştırmak hem de elde edilen bitkisel ve hayvansal ürünlerin değerlendirilmesi ve gerçek değerlerinin üreticinin eline geçmesi için gereken tedbirleri almak şeklinde pozitif bir yükümlülük verilmektedir. Yukarıda belirtilen iki madde, tarımsal üretim ile ilgili olarak kamu yararı olması durumunda, yaptırım ve teşvik mekanizmalarını kullanabilme hakkını devlete vermektedir. Ancak bilinmelidir ki, tarımsal üretimin zorluğu nedeniyle üreticilerin sayısında yaşanan düşüşü önlemek ve işlenen tarım arazisi miktarını arttırmak, yaptırım yolu ile değil teşvikler yardımıyla olacaktır.

Anayasada yer alan tarımsal üretim planlaması ile ilgili diğer bir düzenleme ise Mali Ve Ekonomik Hükümler başlıklı Dördüncü Kısım'ın, Ekonomik Hükümler başlıklı İkinci Bölüm'de yer alan I. Planlama, Ekonomik ve Sosyal Konsey başlıklı 166. Maddesidir. Bahse konu madde ile “Ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmayı, özellikle sanayinin ve tarımın yurt düzeyinde dengeli ve uyumlu biçimde hızla gelişmesini, ülke kaynaklarının döküm ve değerlendirilmesini yaparak verimli şekilde kullanılmasını planlamak, bu amaçla gerekli teşkilatı kurmak Devletin görevidir.” Hükmü getirilerek Devlete, yapacağı planlama ile tarımsal üretimin ve dolayısıyla tarımdan elde edilen gelirin Ülke genelinde dengeli ve uyumlu arttırılması yönünde politikalar yapma zorunluluğı getirmektedir. Maddede getirelen dengeli ve uyumlu üretimin, tarımsal üretim gerçekleştirenlere çeşitli teşvik ve destek mekanizmalarının sağlanması ile tesis edilebileceğı düşünülmektedir.

Anayasa'da belirtilen, Devletin tarım alanındaki yükümlülüklerini yerine getirmesi amacıyla 5488 sayılı Tarım Kanunu çıkarılmıştır. Ancak Tarım Kanunu'nda ve Orman Kanunu'nda yer alan düzenlemelerin yeterli olmadığı düşünülerek 7442 sayılı Kanun ile bu alanlarda bazı değişiklikler yapılmıştır. Yapılan değişikliklerin kapsamlı olması nedeniyle, sadece çalışmanın konusu olan tarımsal üretim planlaması ile ilgili değişiklik değerlendirilmiştir.

4.2. 5488 sayılı Tarım Kanunu'nda 7442 Sayılı Kanun ile yapılan değişiklik;

Ülkemizde tarımsal üretim planlaması konusunda yapılan son yasal düzenleme, 23.03.2023 tarihinde kabul edilen 7442 Sayılı Orman Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanundur. Söz konusu kanun ile Anayasanın 45 inci maddesinde belirtilen "tarımsal üretim planlaması ilkelerine uygun olarak bitkisel ve hayvansal üretimi artırmak" amacıyla Tarım Kanununun 7. Maddesi değiştirilmiştir. 5488 sayılı Tarım Kanunu'nun tamamen değiştirilen Yetki başlıklı 7. Maddesine göre; Tarım sektörüyle ilgili politikaların belirlenmesi, planlanması ve koordinasyonunun Bakanlık tarafından yürütölmesi ile tarım sektöründeki politika oluşturma süreci daha merkezi bir rolle Bakanlıkta verilmiştir. Bunun yanı sıra planlama sürecinde, ilgili kurumlar ve kuruluşlarla işbirliği yapılması hükmü konulmuştur. Böylelikle tarımsal üretim planlamasının daha etkili ve koordineli bir şekilde gerçekleştirilmesi amaçlanarak, tarım sektörünün sürdürölabilirliği, verimliliği ve rekabet gücünü artırmaya yönelik stratejilerin belirlenmesi ve uygulanmasında daha etkili olabilecek bir yapı oluşturulması hedeflenmektedir.

Anılan düzenlemeyle, "Tarımsal üretimin planlanması, gıda güvencesi ve güvenliğinin temin edilmesi, verimliliğin artırılması, çevrenin korunması ve sürdürölabilirliğin tesis edilmesi için Bakanlıkta belirlenen ürün veya ürün gruplarının üretimine başlanmadan önce Bakanlıktan izin alınır. Bakanlık, arz ve talep miktarı ile yeterlilik derecesini dikkate alarak hangi ürün veya ürün gruplarının üretileceği ile tarım havzası veya işletme bazında asgari ve azami üretim miktarlarını belirler." İfadesi de 7.maddeye eklenmiştir. Bu değişiklikle birlikte Tarım ve Orman Bakanlıkı, tarımsal üretimin planlanması, izin süreçleri ve üretim miktarlarının belirlenmesi konularında tam yetkili kılınmıştır. Söz konusu yetki ile Bakanlık, ürün veya ürün gruplarının üretimine ilişkin izin süreçlerinde arz-talep dengesi, yeterlilik derecesi gibi faktörleri değerlendirerek hangi ürün veya ürün gruplarının üretileceğini belirleyecek ve aynı zamanda tarım havzası veya işletme bazında asgari ve azami üretim miktarlarını tespit edecektir. Ayrıca tarımsal üretimin daha kontrollü, sürdürölabilir ve güvenli bir şekilde gerçekleştirilmesini sağlamak amaçlanmaktadır.

Yukarıda belirtilen düzenlemeler ile tarımsal üretim planlamasının nasıl yapılacağı ile yetkinin hangi bakanlıkta olduğu hüküm altına alınarak, bu konudaki eksiklik giderilmeye çalışılmıştır. Maddenin devamında ise söz konusu fıkraya aykırı davranılması durumunda neler olacağı düzenlenmiş ve uygulama hükmüne aykırı davrananlara kademeli olarak yaptırım uygulanması getirilmiştir. Buna göre;

1. Aykırı faaliyette bulunduğu ilk kez tespit edilen üreticiler, söz konusu hükümlerine uygun şekilde faaliyette bulunmaları konusunda Bakanlık tarafından yazılı olarak uyarılmaktadır.
2. Yazılı uyarıya rağmen 12 ay içerisinde faaliyetlerini düzenlemeye göre değiştirmeyen üreticilerin beş yıl süreyle destekleme programından yararlanmaları engellenmektedir.
3. Bir sonraki takvim yılında da madde hükmüne aykırı faaliyette bulunduğu tespit edilen üreticilere, ürün grubuna göre bu faaliyetten elde edilecek yıllık brüt hasılasının yüzde birinden beşine kadar idari para cezası verilerek maddi yaptırım uygulanacağına hükmedilmiştir. Çok yıllık üretim faaliyetlerinde bulunan üreticilere ise aykırı faaliyette bulundukları her yıl için bu faaliyetten elde edilecek yıllık brüt hasılasının yüzde birinden beşine kadar idari para cezası verilerek yaptırım sürekli hale getirilmektedir.

4.3. Tarımsal Üretimin Planlanması Hakkında Yönetmelik

5488 sayılı Tarım Kanunu'nun Yetki başlıklı 7. Maddesinde yapılan değişiklik ile Tarım ve Orman Bakanlığına tarımsal üretimin planlanması hakkında usul ve esasları belirlemesi için yönetmelik düzenleme yetkisi verilmiştir. Yönetmelik düzenlemesi hükmüne dayanılarak, Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından, tarımsal üretimin planlamasına yönelik usul ve esasları düzenlemek amacıyla, bitkisel üretim, hayvansal üretim ve su ürünleri üretiminde tarım havzası veya işletme bazında üretimin planlanmasına esas iş ve işlemleri kapsayan “Tarımsal Üretimin Planlanması Hakkında Yönetmelik” 14 Eylül 2023 tarihli Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

Yönetmeliğin 5. Maddesi ile tarımsal üretimin planlanma uygulamalarının yürütülmesinde görevli Kurul, Komisyon, Komite ve Bakanlık teşkilatı belirtilmiştir. Yönetmelik ile düzenlenen yetkileri en geniş ve en önemli organ olarak tarımsal üretimin öngörülebilir ve yönetilebilir olmasını temin etmek amacıyla Tarımsal Üretimin Planlanması Kurulu (Kurul) oluşturulmuştur. Yönetmelik ile Kurulun görevleri aşağıdaki şekilde sıralanmıştır;

- a) Üretim planlamasına konu ürün veya ürün gruplarını belirlemek.
- b) Üretim dönemleri itibarıyla ürün veya ürün grupları ile asgari ve azami üretim miktarlarını belirlemek.
- c) Mevcut sosyo-ekonomik koşulları, üretim maliyetlerini ve gelir düzeyini, uluslararası gelişmeleri, iç ve dış ticareti, tarım ve gıda sektörünün mevcut durumunu ve gelişme trendi ile çevre faktörlerini dikkate alarak bütüncül yaklaşımla tarım, tarımsal sanayi ve kırsal kalkınmada entegrasyonu sağlayacak yönlendirmeleri yapmak.
- d) Arz güvencesinin temin edilmesi, verimliliğin artırılması ve tarımsal üretimin geliştirilmesi için iklim değişikliğini de dikkate alarak uygun ekolojilerde arz ve talep miktarı ile yeterlilik oranına göre tarımsal üretim planlaması yapmak.
- e) Üretim planlamasını tarımsal faaliyet alanlarına göre havza veya işletme bazında belirlemektir.

Ancak, Kurul üyelerinin tamamının Tarım ve Orman Bakanlığı ana hizmet birimlerinin üst düzey yöneticilerinden oluşması, Ülkenin ana sektörlerinden biri olan tarım sektörünün planlamasında, paydaşların karar alma süreçlerinin dışında kalmasına neden olmaktadır. Ayrıca, Kurul toplantılarına katılmasında yarar görülen kurum ve kuruluşların, üniversitelerin, ürün konseylerinin, sivil toplum kuruluşlarının ve özel sektör kuruluşlarının davet edilmesi hükmü ile hangi paydaşların katılacağına da Kurul tarafından belirlenmesi yönetim ilkelerine aykırılık teşkil etmektedir.

Yönetmelik ile il düzeyinde ise “su kısıtı, sosyo-ekonomik koşullar, pazarlama olanakları, örgütlülük durumu, tarımsal altyapı, tarımsal sanayi durumu, depolama ve işleme kapasitesi, çiftçilerin mevcut alet ve ekipman varlığı, sulama durumu, münavebe, iş gücü olanakları, mera varlığı, otlatma kapasitesi, hayvan varlığı, su ürünleri üretim potansiyeli ve çiftçi deneyimleri göz önüne alınarak hazırlanacak rapor doğrultusunda ürün veya ürün gruplarında, üç yıllık dönemleri kapsayacak şekilde havza veya işletme bazında her yıl üretim planının hazırlanması için, kararlarının ancak Kurul tarafından uygun görülmesi halinde yürürlüğe gireceği ifade edilen Teknik Komite oluşturulmuştur.

Teknik Komitenin kararlarının oybirliği yerine çoğunlukla alınması Komitedeki sivil temsilcilerin sayısının azlığı nedeniyle kararlara etkisini azaltmaktadır. Ayrıca Komite kararlarının ancak Kurul tarafından onaylandıktan sonra uygulanacak olması Teknik Komitenin tarımsal üretim planlamasındaki etkisini azaltmaktadır.

Çiftçi Kayıt Sistemi Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinde tanımlanan İl/ilçe tahkim komisyonları, İl/ilçe keşif komisyonları, İl/ilçe tespit komisyonlarına yönetmelik ile yeni görevler verilmektedir. Yönetmelik hükümlerine göre, uygulamada ortaya çıkan ihtilaflı konuların çözümünde karar almaya ve tespitine ihtiyaç duyulan konularda tespit ve keşif komisyonlarını görevlendirmeye İl/ilçe tahkim komisyonları yetkili olarak görevlendirilmiştir. İl/ilçe keşif komisyonları da hem tahkim komisyonunca yeniden keşif yapılmasına lüzum görülen arazilerde yerinde keşif yaparak keşif raporu düzenlemek hem de tarımsal üretim planlamasına esas olmak üzere il/ilçe müdürlükleri tarafından verilen görevleri yerine getirmek için yetkilendirilmiştir. İl/ilçe tespit komisyonları ise üretim planlamasına esas ürün veya ürün gruplarında Bakanlık kayıt sistemine kayıtlı olmayan tarımsal faaliyetlerin yerinde tespitini yaparak tutanak altına almak ve ihtilaflı konu ve faaliyetlerin tespitini yapmakla görevlendirilmiştir. Yönetmeliğin üçüncü bölümünde tarımsal üretimin planlanması ve üretim izinlerinin verilmesi konusundaki düzenlemeler yer almaktadır. Bu bölümde tarımsal üretim, bitkisel, hayvansal ve su ürünleri üretimi olarak üçe ayrılmaktadır. Tarımsal üretimin planlamasında kalkınma planları, orta vadeli programlar, Bakanlık stratejik planlarına göre planlanan tarımsal üretimde;

Bitkisel üretim için, kuraklık yönetim planlarını dikkate alarak, sulama durumu, arz ve talep dengesi, yeterlilik oranı, nüfus projeksiyonları, ekim veya dikim alanı, üretim, fiyat, ihracat, ithalat ve tüketim değişkenleri için geçmiş dönemleri kapsayan istatistiki verilerin değerlendirileceği, hayvansal üretim için iklim koşulları, arazi yapısı, işletme büyüklüğü, mevcut hayvan varlığı, kaba yem ihtiyacının karşılanma oranı, mera varlığı, su ihtiyacı, nüfus projeksiyonları ile iç ve dış talep verilerinin değerlendirileceği, su ürünleri üretimi için, arz ve talep dengesi, üretim, ihracat, ithalat, avlanabilir stok durumu, nüfus projeksiyonları, bilimsel çalışmalar, çevresel değerişkenler ve sosyo-ekonomik etkenler ile uluslararası yükümlölükler ve istatistiki verilerin değerlendirileceği belirtilmesine rağmen yukarıda da belirttiğimiz üzere tarım sayımı verilerine göre planlamanın yapılacağına herhangi bir hüküm bulunmamaktadır.

Bu nedenle hem merkezi bir şekilde sadece Bakanlık yönetiminin olduğu Kurul ile hem de tarımsal üretim kapasitesi hakkında tam anlamıyla bilgi sahibi olmadan yapılacak planlamanın Ülkemiz gerçekleri ile örtüşmeyeceği düşünölmektedir.

Tarımsal üretimin planlanmasının ardından üretim izinlerinin verilmesine dair yönetmelik hükümleri incelendiğinde, Bitkisel ve hayvansal üretim izinlerinde, Kurul tarafından ürün ve ürün gruplarının asgari ve azami ürün miktarlarını belirleneceği ve üretim izinlerinin tarım havzası veya işletme bazında verileceği ifade edilmektedir. Üreticilerin Kurul tarafından belirlenen ürün veya ürün gruplarının üretmek amacıyla il/ilçe müdürlüklerinden izin almasına hükmedilmektedir.

Teknik Komitenin kararlarının oybirliği yerine çoğunlukla alınması Komitedeki sivil temsilcilerin sayısının azlığı nedeniyle kararlara etkisini azaltmaktadır. Ayrıca Komite kararlarının ancak Kurul tarafından onaylandıktan sonra uygulanacak olması Teknik Komitenin tarımsal üretim planlamasındaki etkisini azaltmaktadır.

Çiftçi Kayıt Sistemi Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinde tanımlanan İl/ilçe tahkim komisyonları, İl/ilçe keşif komisyonları, İl/ilçe tespit komisyonlarına yönetmelik ile yeni görevler verilmektedir. Yönetmelik hükümlerine göre, uygulamada ortaya çıkan ihtilaflı konuların çözümünde karar almaya ve tespitine ihtiyaç duyulan konularda tespit ve keşif komisyonlarını görevlendirmeye İl/ilçe tahkim komisyonları yetkili olarak görevlendirilmiştir. İl/ilçe keşif komisyonları da hem tahkim komisyonunca yeniden keşif yapılmasına lüzum görülen arazilerde yerinde keşif yaparak keşif raporu düzenlemek hem de tarımsal üretim planlamasına esas olmak üzere il/ilçe müdürlükleri tarafından verilen görevleri yerine getirmek için yetkilendirilmiştir. İl/ilçe tespit komisyonları ise üretim planlamasına esas ürün veya ürün gruplarında Bakanlık kayıt sistemine kayıtlı olmayan tarımsal faaliyetlerin yerinde tespitini yaparak tutanak altına almak ve ihtilaflı konu ve faaliyetlerin tespitini yapmakla görevlendirilmiştir. Yönetmeliğin üçüncü bölümünde tarımsal üretimin planlanması ve üretim izinlerinin verilmesi konusundaki düzenlemeler yer almaktadır. Bu bölümde tarımsal üretim, bitkisel, hayvansal ve su ürünleri üretimi olarak üçe ayrılmaktadır. Tarımsal üretimin planlamasında kalkınma planları, orta vadeli programlar, Bakanlık stratejik planlarına göre planlanan tarımsal üretimde;

Bitkisel üretim için, kuraklık yönetim planlarını dikkate alarak, sulama durumu, arz ve talep dengesi, yeterlilik oranı, nüfus projeksiyonları, ekim veya dikim alanı, üretim, fiyat, ihracat, ithalat ve tüketim değişkenleri için geçmiş dönemleri kapsayan istatistiki verilerin değerlendirileceği, hayvansal üretim için iklim koşulları, arazi yapısı, işletme büyüklüğü, mevcut hayvan varlığı, kaba yem ihtiyacının karşılanma oranı, mera varlığı, su ihtiyacı, nüfus projeksiyonları ile iç ve dış talep verilerinin değerlendirileceği, su ürünleri üretimi için, arz ve talep dengesi, üretim, ihracat, ithalat, avlanabilir stok durumu, nüfus projeksiyonları, bilimsel çalışmalar, çevresel değerşkenler ve sosyo-ekonomik etkenler ile uluslararası yükümlölükler ve istatistiki verilerin değerlendirileceği belirtilmesine rağmen yukarıda da belirttiğimiz üzere tarım sayımı verilerine göre planlamanın yapılacağına herhangi bir hüküm bulunmamaktadır.

Bu nedenle hem merkezi bir şekilde sadece Bakanlık yönetiminin olduğu Kurul ile hem de tarımsal üretim kapasitesi hakkında tam anlamıyla bilgi sahibi olmadan yapılacak planlamanın Ülkemiz gerçekleri ile örtüşmeyeceği düşünölmektedir.

Tarımsal üretimin planlanmasının ardından üretim izinlerinin verilmesine dair yönetmelik hükümleri incelendiğinde, Bitkisel ve hayvansal üretim izinlerinde, Kurul tarafından ürün ve ürün gruplarının asgari ve azami ürün miktarlarını belirleneceği ve üretim izinlerinin tarım havzası veya işletme bazında verileceği ifade edilmektedir. Üreticilerin Kurul tarafından belirlenen ürün veya ürün gruplarının üretmek amacıyla il/ilçe müdürlüklerinden izin almasına hükmedilmektedir.

Bitkisel üretim izni konusunda öncelik verilecek durumlar; aşağıda sıralanmaktadır.

- “Sözleşmeli üretim, organik tarım ve iyi tarım uygulamaları yapılan alanlar.
- Hayvancılık işletmelerinin kendi ihtiyaçlarına yönelik yem üretimleri.
- Tarla içi modern sulama sistemleri kullanılarak yapılan üretimler.
- Özel mevzuatı çerçevesinde münavebe zorunluluğu olan ürünler.
- Çiftçi örgütleri tarafından ortak üretim alanlarında yapılan üretimler.” Şeklinde,

Hayvansal üretim izni konusunda öncelik verilecek durumlar;

- “Sözleşmeli üretim, organik tarım ve iyi tarım uygulamaları yapılan işletmeler.
- Ana sözleşmesinde hayvancılık faaliyeti olan çiftçi örgütleri tarafından ortak yapılan üretimler.
- Bakanlık ıslah programlarına kayıtlı veya soy kütüğüne üye damızlıkçı ve/veya ari işletmeler.” şeklinde düzenlenmektedir.

Belirtilen alanlarda verilecek önceliğin kapsamı, usul ve esasları, havza veya işletme bazında verilecek izin miktarı ile üretim miktarının nasıl olacağı ise Yönetmelikte belirtilmemektedir. Bu nedenle objektif kriterler içeren bir talimatnamenin en kısa sürede Bakanlık veya Kurul tarafından düzenlenmesi gerekmektedir.

Bitkisel üretim izinleri kapsamında yeni meyve bahçesi tesisinde farklı bir düzenleme getirilerek tarımsal arazinin eğimine göre değerlendirme yapılacağına hükmedilmiştir. Düzenlemeye göre ormandan tahsis edilen ağaçlandırma alanları ile 5403 sayılı Kanunda belirtilen dikili tarım arazilerinde asgari tarımsal arazi büyüklüğü altında kalan alanlar hariç olmak üzere eğimi yüzde altının altında olan arazilerde izin verilmeyeceği, ancak işlemeli tarıma uygun olmayan yerler ile arazinin bulunduğu en küçük yerleşim birimi olan köy veya mahallede, çayır mera hariç toplam tarım alanının yüzde seksenden fazlasının dikili tarım alanı olduğu yerlerde teknik komite kararıyla belirlenen alanlara, Kurul tarafından havza veya işletme bazında izin verme yetkisi verilmektedir. Bu hüküm ile meyve bahçesi kurulumunda Kurul’a geniş bir takdir hakkı verilmektedir.

5. VARILAN SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Tarımsal üretim planlaması, tarım sektöründe verimli bir üretim ve kaynak yönetimi sağlamak amacıyla gerçekleştirilen kritik bir süreçtir. Planlama sürecinde, belirli bir zaman diliminde hangi ürünlerin, ne kadarının ve nasıl üretileceğini belirlemek amacıyla gıda güvenliği, ekonomik sürdürülebilirlik, çevresel etkiler, iklim değişikliği, su yönetimi, ticaret sistemi, teknolojik değişikliklere uyum, risk yönetimi ve sosyal adalet gibi faktörleri göz önünde bulundurulmaktadır. Ayrıca iklim şartları, üretim kaynakları, tarımsal üretim potansiyeli, su kaynakları, arazi eğimi, toprak yapısı ve verimliliği gibi doğal etkenler ile pazar talepleri, tüketici tercihleri, ürün karlılığı ve rekabet koşulları gibi genel tarım sayımı ile ortaya konulabilecek veriler de planlamada dikkate alınmalıdır.

Tarımsal üretim planlamasında başarılı olmak için Devletin “Teşvik Edici Yaklaşım”ı benimsemesi gerekmektedir. Söz konusu yaklaşımda üreticilerin, sürdürülebilir tarım uygulamalarına geçiş yapmaları için ekonomik, sosyal, dengeleyici ve finansal teşvik mekanizmaları oluşturulmalıdır. Mali destek, hibe desteği, vergi avantajları, eğitim programları veya diğer teşvik önlemleri şeklinde planlanan teşvik mekanizmaları vasıtasıyla tarım sektörü desteklenerek belirli tarımsal hedeflere ulaşmak amaçlanmaktadır. Ancak, bu teşviklerin doğru bir şekilde tasarlanması, etkin bir şekilde uygulanması ve sürekli olarak değerlendirilmesi önemlidir. Ayrıca, sosyal, çevresel ve ekonomik sürdürülebilirlik ilkelerine uygun olmaları da önemlidir. Çalışmanın konusu olan 5488 sayılı Tarım Kanunu’nda yapılan tarımsal üretim planlaması ile ilgili düzenleme ve devamında çıkarılan Yönetmelik hükümleri incelendiğinde ise teşvik edici yaklaşım yerine yaptırım temeli yaklaşım benimsendiği görülmektedir. Bu yaklaşımın sonucunda zaten zoraki bir halde kırsal alanda yaşamaya çalışan ve faaliyetlerine devam eden tarım üreticilerinin daha fazla baskıya maruz kalacağı ve üretimden ayrılabilceği düşünülmektedir.

Tarımsal üretim planlaması, tarım sektöründeki çeşitli paydaşların işbirliğini gerektiren kapsamlı bir süreçtir. Ancak Yönetmelikte, Kurulda sadece Bakanlık bürokratlarının bulunması, diğer önemli paydaşların (kurum ve kuruluşlar, üniversiteler, ürün konseyleri, sivil toplum kuruluşları ve özel sektör) sadece ihtiyaç durumunda Kurul toplantılarına katılımlarının mümkün olması ve oy hakkına sahip olmamaları neticesinde yönetim ilkelerine göre karar almadan planlama yapılacağı düşüncesine sebep olmaktadır. Tarım sektörünün dinamiklerini yansıtan ve paydaşların görüşlerini eşit bir şekilde yansıtan bir modelin benimsenmesi ile planlama sürecinin daha kapsamlı, adil ve sürdürülebilir olacağı düşünülmektedir.

Sonuç olarak, tarımsal üretim planlaması, üreticileri destekleyici bir yaklaşımla tasarlanmalı, eğitim ve bilgilendirme ile desteklenmeli, uyumlu politikalarla şekillendirilmeli ve uzun vadeli sürdürülebilirlik ilkesini benimsemelidir. Bu, tarım sektörünün gelişimini destekleyerek, üreticilerin güçlenmesini ve çevrenin korunmasını sağlayacaktır.

KAYNAKLAR

- Anonim, (2023a). <http://www.tarimpolitikaları.com>, TAPMER (Tarım Politikaları Merkezi), 2023. Tarımsal Üretim Planlaması Raporu.
- Anonim, (2023b). <http://www.tarimpolitikaları.com>, TAPMER (Tarım Politikaları Merkezi), 2023. Tarım Sayımının Önemi Raporu.
- Anonim, (2023c). <http://www.tarimpolitikaları.com>, TAPMER (Tarım Politikaları Merkezi), 2023. Tarımda Sözleşmeli Üretim Raporu.
- Anonim, (2023d). On İkinci Kalkınma Planı (2024-2028), Strateji ve Bütçe Başkanlığı.
- Sönmez, R., (2023). Prof. Dr. Reşit Sönmez’in Anısına Armağan Kitabı. Ege Üniversitesi Yayınları Ziraat Fakültesi Yayın No: 578.
- Sönmez, R., (1986). Tarımsal Planlama ve Hayvancılık Hayvansal Üretim, 23 (L-3).
- Tarım ve Orman Bakanlığı, 2019. III. Tarım Orman Şûrası Sonuç Bildirgesi.
- TOBB (Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği), 2014. Türkiye Tarım Sektör Raporu.
- Yıldız, O. ve Sel, Ç. (2023). Türkiye’de Bakliyat Üretimi Üzerine Tarımsal Planlama İçin Bir Matematiksel Model Önerisi. Journal of the Institute of Science and Technology, 13(2), 1155-1164.
- www.mevzuat.gov.tr, 1321 sayılı Sayımlar Kanunu.
- www.mevzuat.gov.tr, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası.
- www.mevzuat.gov.tr, 7442 sayılı Orman Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun.
- www.mevzuat.gov.tr, 5488 sayılı Tarım Kanunu.
- www.mevzuat.gov.tr, Tarımsal Üretim Planlaması Hakkında Yönetmelik

2024 YILI TÜRKİYE BUĞDAY ÜRETİMİ VE TİCARETİ

Prof.Dr. ZİYA DUMLUPINAR

KSÜ Ziraat Fakültesi Tarımsal Biyoteknoloji Bölümü

Buğday tüm Dünya’da olduğu gibi ülkemizde de yoğun olarak tarımı yapılan bir tahıl bitkisidir. Türkiye’de buğday üretim alanlarında hem yağışlardaki yetersizlik hem de yağışların dağılımındaki sorunlar buğday yetiştiriciliğini ve üretimini olumsuz etkileyen en önemli sorunların başında gelmektedir. Çünkü ülkemizin buğday üretiminin % 70’i yağmura bağımlı alanlarda yapılmaktadır. Bu nedenle yağışların miktarı kadar, dağılımı da oldukça önem arz etmektedir. Özellikle buğday ambarımız olan Konya ve İç Anadolu Bölgemizde Sonbahar-Kış ve İlkbaharda yaşanan uzun yağışsız dönemler buğday alanlarında oldukça büyük sorunlara yol açtı.

2024 yılı buğday ekim alanımız yaklaşık 7.5 milyon hektara ulaşmış bunun yaklaşık 2 milyon hektarı makarnalık buğday olurken 5.5 milyon hektar ekmeklik buğday olmuştur. Toprak Mahsulleri Ofisi 2024 yılı buğday rekoltesini 21 milyon ton olarak öngörürken, Ulusal Hububat Konseyi 20.2 ile 20.5 milyon ton civarı bir rekolte beklemektedir. Hem hasan öncesi hem de hasat sonrası alandan edindiğimiz bilgilere dayanarak kendi düşüncem buğday rekoltesinin 2024 yılında 19 milyon ton civarında olacağıdır. Sulanabilir alanlarımızı artırmadığımız, sulama sistemlerinde de basınçlı sulama sistemlerine geçmediğimiz sürece buğday rekoltesinde en önemli faktör yağış dolayısıyla iklim olmaya devam edecektir.

Un ihracatında Dünya 1. si olan Türkiye, geçen yıl 3.6 milyon ton un ihraç etmiştir. Bulgur, makarna, bisküvi gibi ürünler ile birlikte yaklaşık 5.5 milyon ton ürün geçen yıl ihraç edilmiştir. Bu da yaklaşık 7.5-8 milyon ton buğday anlamına gelmektedir. Un ve diğer ürünleri ihraç edebilmek için ülkemizdeki üretim yetmediği için buğday ithal edilmektedir. Bunun için 2016 yılında getirilen “buğday ithalatı gerçekleştirilmesini müteakip, ithal edilen eşyaya tekabül eden miktarda buğday unu, buğday irmiği, makarna, bulgur, aşurelik buğday ve hazır / anında noodle ihracatı yapılır” uygulaması yani Dahilde İşleme Rejimi (DİR) 6 Haziran 2024 yılında kaldırıldı ve 15 Ekim 2024 tarihine kadar buğday ithalatı yasaklandı. Böylelikle buğdayda yurt içi arz/talep dengesinin ihracat marifetiyle sağlanması ve DİR kapsamındaki ithalatın iç piyasada üretici aleyhine fiyat baskısı oluşturmasının önlenmesi amaçlandı.

Yine 2024 yılı için açıklanan buğday fiyatları piyasada o güne kadar işlem gören fiyattan daha düşük kalınca, fiyatlarda ton bazında 500 TL ile 700 TL arasında bir düşüş yaşandı.

Açıklanan fiyatlar, aynı zamanda üretim planlaması için de bir yaklaşım içeriyordu, çünkü 4 milyon ton makarnalık buğdaya ihtiyacımız varken, 2024 yılı tahminleri 6 milyon ton civarı bir makarnalık buğday rekoltesi ve 2 milyon ton fazlalığı ihraç etmemiz Dünya piyasalarındaki fiyat ve bizim üretim maliyetlerimiz bakımından oldukça zor olduğu için makarnalık ve ekmeklik buğday fiyatını birbirine yaklaştırmak için ton bazında 250 TL’lik bir fark azaltılması yapıldı ama tabi ki oldukça düşük kaldı.

Çözüm; makarnalık buğday üretilmesi gereken bölgede makarnalık buğdayı teşvik etmek, ekmeklik buğday üretilmesi gereken bölgede ekmeklik buğdayı teşvik etmektir. Ülkemiz daha çok ekmeklik buğday ithal ettiği için ekmeklik buğday alanlarının artırılması stratejik bir ürün olan buğdayda hayati önem arz etmektedir. Çiftçilere yapılan tarımsal desteklemeler üretim planlamasını sağlamalıdır. Buğdayın dışında, diğer bütün tarım ürünlerinde de bugün yaşanan sorunların temeli üretim planlamasını tam olarak yapamıyor olmamızdır.

İŞLENMEYEN TARIM ARAZİLERİ KİRAYA VERİLECEK: HAYALLER VE GERÇEKLER

Prof. Dr. TAYFUN ÖZKAYA

E. Ü. Ziraat Fakültesi Ekonomi Bölümü Emekli Öğretim Üyesi

İşlenmeyen Tarım Arazilerinin Tarımsal Amaçlı Kiraya Verilmesine İlişkin Yönetmelik” 22 Temmuz 2024’de Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girdi. [1]

Bu yönetmelik 23 Mart 2023’de Resmi Gazetede yayınlanan “Orman Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”a dayalı olarak yapılmıştır. [2]

Yasa teklifinde iki yıl ekilmeyen arazilerin bakanlık tarafından başkasına kiralanacağı kabul edilmişti. Yönetmelikle boş kalan araziler bakanlıkça kiralanacak ve bedeli arazi sahibine verilecek.

Yasa teklifindeki gerekçelerde 656 bin hektar tarım arazisinin hisselilik, parçalılık, mülkiyet ihtilafları, göç gibi nedenlerle atıl durumda olduğu belirtilmektedir. Bu gerekçeler aslında doğrudur. Ancak bazı tarım arazilerin son yıllarda ekilmemesinin temel nedeni tarım girdilerinin fiyatlarındaki olağanüstü artışlara karşı, ürün fiyatlarının yetersiz artışıdır. Tarımsal üretim artık kârlı değildir. Son günlerdeki çiftçi protestolarından gördüğümüz gibi nerede ise bütün ürünlerde çiftçiler gerçek bir gelir elde edememektedir. Bu durumun temel nedeni çoktandır uygulanmakta olan neoliberal tarım politikalarıdır. Ayrıca para politikasındaki büyük hatalar Türk Lirasının değerinin düşmesine yol açarak, kimyasal gübre, tarım ilacı, mazot, hayvan yemi vb. birçok endüstriyel tarım girdisinin aşırı derecede pahalılaşmasına neden olmuştur.

Çünkü bu girdilerin çoğu ya doğrudan ithal edilmektedir ya da üretimlerinde ithal hammadde kullanılmaktadır. Çiftçi eline geçen ürün fiyatlarındaki artışlar da bu girdi fiyatlarındaki artışlara ve enflasyona göre çok yetersizdir. Hatta birçok üründe bir yıl önceye göre artış yok gibidir. Boş bırakılan arazi sorunun temeli budur. Çare neoliberal tarım politikasının terk edilmesi ve bu girdileri kullanmamayı öngören agroekolojik tarıma geçmektir.

[1] <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2024/08/20240822-1.htm>

[2] <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/04/20230405-1.htm>

Toprak sürme yerine anıza ekim, sanayi yemi yerine meraların geliştirilmesi, aşırı su kullanımı yerine malç (toprağı örtme) yapılabilir. Şüphesiz bunlar bir günde olmaz, ama başka bir çıkış yoktur. Çiftçi eline geçen fiyatları yükseltmek için kooperatiflerin desteklenmesi, devletin aktif bir şekilde alıcı olması veya kooperatifleri desteklemesi şarttır. Geçiş aşamasında mazot, gübre, yem vb. fiyatlarını düşürmek için desteklemeler yapılabilir. Endüstriyel girdilerin desteklenmesi taktik bir uygulamadır, ancak stratejik olarak sürekli uygulanamaz.

Tarım politikasını belirleyenler küçük ve orta çiftçilere değil büyük şirketlere güvenmekte, sorunları yanlış teşhis etmektedirler. Hatta gelir dağılımının daha da bozulması neoliberal düşünce açısından olumludur. “Zenginler daha çok yatırım yaparlar, bu da alttakilere yararlı olabilir” diye düşünmektedirler. “Aşağıya damlama” denilen bu varsayımın yanlış olduğunu ülkemizde ve dünyada öğrenmiş olmamız gerekirdi.

Aralarında yabancı tohum şirketlerinin de olduğu birçok şirket büyük arazileri halen satın almaktadırlar. Böylelikle büyük şirketler veya büyük kapitalist çiftçiler kiraladıkları ve bütünleştirdikleri arazileri bir süre sonra düşük fiyatlarla satın alacaklardır. Bu durum tarım arazilerinin çok az elde toplanmasına yol açabilir. Kanunda bu kiralama işlemlerinin özel şirketlere yaptırılabilmesi öngörülmüştü. Ancak yönetmelikte bu durumu görmüyoruz. Belki ileride yönetmeliği değiştirerek bu seçeneği uygulayabilirler.

Kanunun hazırlanmasında harita şirketlerinin özel bir ilgisi olduğunu gözlemledik.

Yönetmelikte kiralayacakların Türkiye vatandaşı olmaları öngörülmüştür. Ancak şu anda nerede ise her önüne gelenin vatandaş olabildiği de dikkate alınmalıdır. Yabancı kökenli veya Türkiye kökenli büyük birçok şirket için arazi toplamak amacıyla bu seçeneğin kullanılabileceğini tahmin edebiliriz.

Hisselilik, parçalılık gibi yasada sözü edilen diğer nedenler de şüphesiz önemlidir. Bütün bu sorunları çözmek için toplulaştırma da yapılarak gerçek bir toprak reformu ile kullanılmayan arazilerin topraksız veya az topraklı çiftçilere verilmesinin sağlanması en yararlı çözüm olacaktır. Kârlı olmaması nedeniyle boş bırakılan arazilerin ekilebilmesi için ise tarım politikasında köklü değişiklikler ve agroekolojinin yaygınlaştırılması gerekiyor.

İKLİM DEĞİŞİMİ RİSKLERİNE KARŞI UYUM İÇİN: KOOPERATİFLER

DR. ZERRİN ÇELİK

TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası İzmir Şubesi Yönetim Kurulu Üyesi

Kooperatifler hepimizin bildiği gibi birlikte çalışma ve üretme düşüncesinde olan insanların, ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda gelişme yaratma çabasıdır. Başka bir deyişle, daha iyi ve başka bir dünyanın mümkün olduğunu gösterme uğraşısıdır.

Dünyadaki insanların yüzde12'si sosyal içerikli bir iş birliği modeli olan ve sosyal politika modeli olarak kabul gören kooperatiflere ortaktır. Sayıları 3 milyondan fazla olan kooperatifler, dünya çapında 280 milyon kişiye yani dünyada çalışan nüfusun yaklaşık yüzde10'una iş ve çalışma olanağı sağlıyor.

Yaşadığımız yüzyılda, gıda güvencesinin sağlanmasında ve sosyal zorlukların üstesinden gelinmesinde kooperatiflerin potansiyelinin büyük olduğu daha da çok anlaşılmıştır. O nedenle de çoğu uluslararası kuruluş ve hükümet, başta tarım ve gıda kooperatifleri olmak üzere kooperatiflerin öneminin farkına varılması, şartlarının iyileştirilmesi ve yaygınlaştırılması amacıyla çeşitli önlemler alıyor. Örneğin, 1995 yılından bu yana her yıl temmuz ayının ilk cumartesi günü genellikle bir tema ve sloganla “Uluslararası Kooperatifler Günü” olarak kutlanıyor. 2017 yılının teması “Kooperatifler Hiç Kimsenin Dışlanmasına İzin Vermez!” iken, 2023 yılı “Kooperatifler: Hızlandırılmış Sürdürülebilir Kalkınmanın Ortakları” temasıyla kutlandı.

Yine diğer önemli farkındalık yaratma yolu olarak, Birleşmiş Milletler'in (BM) birincisini 2012 yılında ilan ettiği, ikincisi için de 2025 yılını karara bağlandığı “Uluslararası Kooperatifler Yılı” nı söyleyebiliriz. Uluslararası Kooperatifler Yılı ile ekonomik ve sosyal kalkınmaya katkıları konusunda kooperatiflerin değerlendirilerek, Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'nin (SKH) uygulanmasının teşvik edilmesi amaçlanıyor.

BM Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri 2023 Raporu verileri, SKH hedeflerinin yüzde 50'sinde ilerlemenin yetersiz; yüzde 30'unda ise duraklamış ya da tersine dönmüş olduğunu ortaya koyuyor. Alarm verilen ve bir tür kurtarma çağrısının yapıldığı raporda, yoksulluk, açlık ve iklimle ilgili temel hedefler de de önemli sorunlar olduğu belirtiliyor.

Diğer taraftan, raporda kooperatifçilik değer ve ilkelerinin söz konusu küresel hedeflerle tam olarak örtüştüğü; SKH'ne ulaşılmasına katkı sağladığı ve SKH hedeflerine ulaşılmasında kooperatiflerin önemli bir model olduğuna vurgu yapılıyor.

Kooperatifler üyeleri için kaynakları, bilgiyi ve ekonomik gücü paylaşıyor. Bunu yaparken de insanları ve doğayı şekillendiriyor. Kooperatiflerin temel değerleri ve bunları yansıtmak içinde ilkeleri mevcut. Ortaya çıkan ekonomik, sosyal ve küresel gelişmelere paralel olarak yeni ilkeler kabul edilmiş olup, 1934 yılından bu yana geliştirilmiştir. 1966 yılında gözden geçirilen ilkeler, 1995'te değişime uğramıştır.

KOOPERATİFÇİLİĞİN TEMEL DEĞERLERİ

Hepimizin çok iyi bildiği 7 temel değer, başka bir dünya yaratmak için gerekli olan can alıcı unsurların incelikli bir şekilde bir araya getirildiğini gösteriyor.

Diğer taraftan kooperatiflerin her biri birbirinden önemli ilkesi aracılığıyla insan hayatına dokunduğunu ve yaşanan krizlerle mücadelede ayrıcalıklar sunduğunu görüyoruz.

KOOPERATİFÇİLİK İLKELERİ

İklim değişimine uyum ve doğanın korunmasını hedefleyen kooperatiflerin sayısı her geçen gün artıyor. İklim değişimine uyum ve doğa temelli yaklaşımların uygulanmasında özellikle topluma karşı sorumluluk ilkesi ön plana çıkıyor. Söz konusu ilkeyle üyelerin ihtiyaç ve istekleri karşılanırken, faaliyette bulundukları toplumun sürdürülebilir kalkınması ve doğanın korunması için de çalıştıkları ve çalışacakları öngörülmüştür.

ÇEVRESEL VE İKLİM DEĞİŞİMİ HEDEFLER KONUSUNDA AKTİF OLAN KOOPERATİF TİPOLOJİLERİ

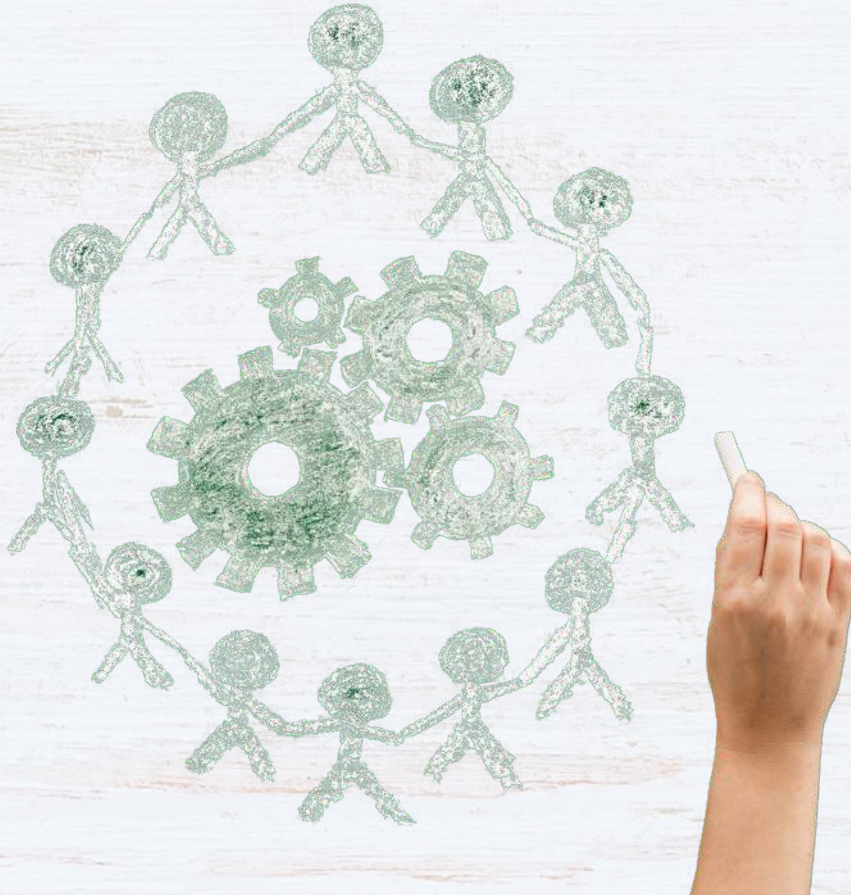
Aşağıda yer alan çizelgede bazı yaygın kooperatif türleri vurgulanmış olup, kapsamlı olmayan bir liste ile çevresel ve sürdürülebilirlik hedeflerine katkıda bulunabilecekleri bazı uygulamalar gösterilmiştir.

Finans Kooperatifleri	Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin uygulanması için sermaye veya düşük faizli finansman sağlanması
	Fosil yakıtlardan ve sürdürülemez işlerden çekilme
	Yeşil teknolojilere ve sorumlu finansmana yatırım
	Ekosistem hizmetleri ve yeşil bankacılık için ödeme
	Ekonomik ve finansal yerelleştirme
	Topluluk para birimleri
Tarımsal Kooperatifler	Sürdürülebilir gıda üretimi ve tarımsal ekoloji
	Açlık ve yetersiz beslenmeyle mücadele
	Gıda israfının azaltılması
	İklim direnci ve adaptasyonu
	Küçük ölçekli çiftçilerin desteklenmesi
	Çevresel uygulamaların öz değerlendirilmesi
Konut ve Yapı Kooperatifleri	Enerji yoksulluğuyla mücadele
	Enerji verimliliği ve temiz enerji kaynaklarının temini
	İklim uyum ve azaltım
	Güneş paneli kurulumları
	Sürdürülebilir yapı malzemelerinin kullanımı
	Konut yenileme
Enerji Kooperatifleri	Kirliliğin ve emisyonların azaltılması
	Temiz enerji üretimi
	Yenilenebilir enerji karışımının artırılması
	Enerji verimliliğinin ve yenilikçiliğin artırılması
	Uygun fiyatlı yenilenebilir ve topluluk mülkiyetindeki enerjiye erişim sağlanması
	İletişim, aydınlatma ve su pompalama gibi kritik hizmetlerin sağlanması
	Enerjinin demokratikleşmesi
	Afete müdahale ve azaltma
Sanayi ve Hizmet Kooperatifleri	Kirliliğin azaltılması
	Çevre dostu üretim süreçleri
	Atık minimizasyonu ve önlenmesi
	Çevresel araştırma ve yenilik
	Su hizmetlerinin sağlanması
Orman Kooperatifleri	Doğal kaynakların korunması ve sürdürülebilir yönetimi
	Biyolojik çeşitliliğin korunması ve muhafaza edilmesi
	Ağaç dikimi ve yeniden yabanileştirme
	Karbon yakalama, depolama ve tutma
	Sürdürülebilir üretim yöntemleri
Tüketim ve Tedarik Kooperatifleri	Güvenli, besleyici ve uygun fiyatlı gıdaya erişimin iyileştirilmesi
	Gıda israfını azaltmak ve beslenme tercihlerini ve tüketici davranışlarını değiştirmek
	Sürdürülebilir üretim ve tüketim
	Sürdürülebilir deniz balıkçılığı
	Taşıma ve tedarik zinciri verimliliği
	Plastik atıkların azaltılması
	Organik ve sağlıklı yerel üretim, pestisit kullanımının azaltılması
Geri Dönüşüm Kooperatifleri	Yeşil işler
	Atık yönetimi
	İyileştirilmiş geri dönüşüm oranları ve atık depolama alanlarının azaltılması
	Halk sağlığı ve sanitasyon
Taşıma Kooperatifleri	Yeşil hareketlilik ve işler
	İklim dostu teslimat hizmetleri
	Kirliliği ve emisyonları azaltmak
	Tedarik zincirini yeşillendirmek
	Halk Sağlığı

Bu kapsamda iklim değişimine uyum ve doğa dostu uygulama açısından kooperatiflerin faaliyetlerini kısaca özetleyecek olursak;

- Finansal kooperatifler tarımsal ürünlerin sigortasını yapıyor,
- Tarım kooperatifleri ürün çeşitlendirmesi, topluluk ormanları kuruyor, havza yönetiminin iyileştirilmesi için çabılıyor,
- Atık toplama kooperatifleri Brezilya, Güney Afrika, Hindistan, Kolombiya’da atık yönetim sistemlerinin bir parçası olarak kentlerde faaliyet gösteriyor,
- Pek çok kooperatif, çevre üzerindeki etkilerini azaltacak önlemleri uygulamaya koyuyor,
- Enerji kooperatifleri, enerji üretimi ve kullanımı üzerinde demokratik yerel kontrol, yerel istihdam yaratma kapasitesi ve makul fiyatlandırma yapıyor.

Kooperatifler önemli bir toplumsal kitleye sahip olup, etkileşim açısından daha şanslıdır. İklim değişimine uyum konusunda belirleyecekleri politikalar ve yapacakları uygulamalar, iklim ve doğa dostu bir topluma geçişte aşığıdan yukarıya stratejilerin hayata geçirilmesinde oldukça önemlidir.

ORMAN YANGINLARININ ARDINDAN...

DR.TEVFİK TÜRK

TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası 29. Dönem İzmir Şube Başkanı

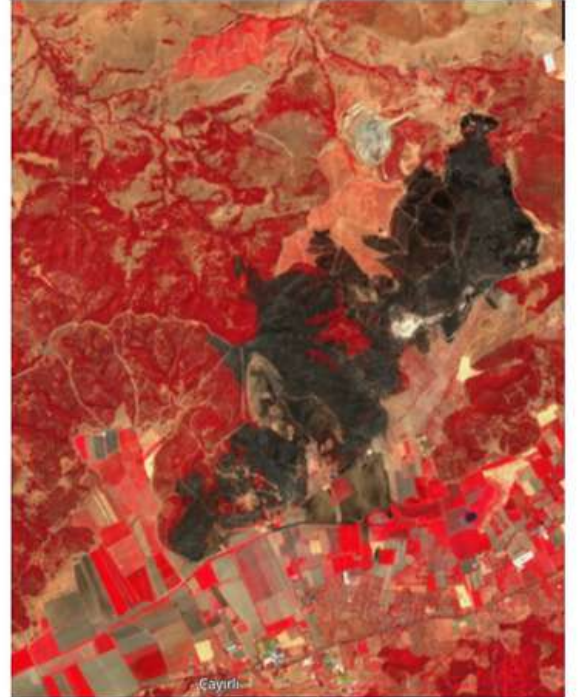
Orman yapısı gerek makilik alanları ve ağaç varlığı ile olsun gerekse önce delice sonradan aşılama sonucu zeytin plantasyonları ile olsun doğal olarak ekosistemi oluşturuyor. Bu yapının zarar görmesi demek, oradaki mikro klimadan, iklim değişikliğinden doğal felaketlere kadar birçok konuyu tetikleyecektir. Asıl amaç, bu ekosistemi tekrar oluşturmak olmalıdır. İklim değişikliğini iyice hissediyoruz. Bu bölgelerde erozyona karşı mücadelenin mutlaka yapılması gerekiyor. Bölgenin yeniden bir ekosisteme kavuşması için doğal çalışma yapılması gerekiyor. Fidan dikmek iyi geliyor, vicdanımızı da rahatlatıyor ancak bilim insanlarının da söylediği gibi bu alanların doğal olarak rehabilite edilmesi gerekiyor. Bu şekilde çok daha sağlıklı bir orman yapısı oluşturulabilir.

Geçmişte İzmir, Artvin ve Van'da yaşadığımız sel felaketleri var. İklim değişikliğinin etkilerini zamansız, aşırı ve ani yağışlarla görüyoruz. Bu şekilde bir yağmur Eylül-Ekim aylarında bekleniyor, yangın bölgelerindeki bitki örtüsüz dokunun büyük zararı olacaktır. İzmir'de sadece Yamanlar Bölgesi, Tire, Bayındır ve Urla'da Ağustos Ayında 4.074 hektar alan zarar görmüştür. Haziran ayında da Selçuk'ta 581 hektar alanı kaybetmiştik. Her ne kadar Bakanlık 1600 ve 350 hektar açıklasa da kaybımız ne yazık ki yetkililerin bildiğinden veya söylediğinden çok daha fazla.

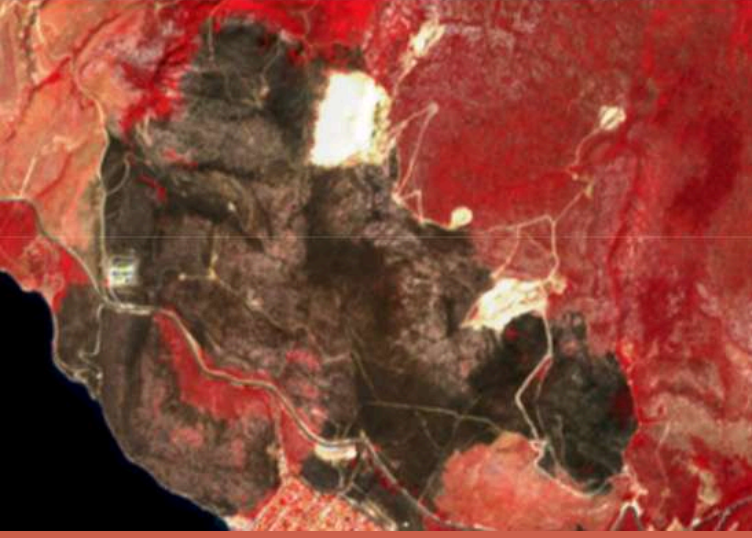
BAYINDIR-ELİFLİ
382 Hektar

TİRE-ÇAYIRLI
345 Hektar

URLA-BALIKLIOVA
297 Hektar

ÇİĞLI-KARŞIYAKA-BAYRAKLI-BORNOVA
3.050 Hektar

2024 Yılında İzmir’de Yangından Etkilenen Bazı Alanlar

Orman yangınları toprağı yok etmez ancak yangın yüksek sıcaklık nedeniyle toprağın özelliklerini kaybetmesine, sertleşmesine, gözeneklilik ve su tutma kapasitesinin azalmasına neden olur. Yangın nedeniyle ormandaki ölü ve diri bitki örtüsünün ortadan kalkması sonucu savunmasız kalan toprakta buharlaşma (evaporasyon), erozyon ve yüzeysel akış artmaktadır. Bu durum sel felaketlerine zemin hazırlamaktadır. Özellikle Yamanlar Bölgesinde yapıların, yangın alanının yani artık bitki örtüsüz alanın çok yakınında bulunduğu göz önüne alındığında risk çok daha büyüktür. Bu yüzden büyük iş makinalarını araziye sokmadan yanan materyal ile teraslama çalışmalarının yapılması ve yüzey akışa geçecek suyun şiddetinin azaltılması sağlanmalıdır.

Toprağın Solum tabakası olarak nitelendiğimiz, 30-40 santimlik tabakasında canlı bir yaşam vardır. Toprağın bu kısmında mikroorganizmalar, solucanlar, protozoalar gibi pek çok organizma bulunmakta ve bunlar yangın nedeniyle yok olduğu toprak verimsiz bir hale dönüşmektedir. Yangından hemen sonra ağaç ya da herhangi bir plantasyon yapmaya çalıştığımız zaman o yetiştiriciliğin başarılı olma şansı düşüktür. Yapılması gereken yeniden var etme değil eğim ve ana materyal yüzünden zaten sığ olan toprak tabakasını o bölgeden uzaklaşmasını yani erozyonu önleyerek yapılacak rehabilitasyon çalışmalarıyla birkaç yıl içerisinde toprağın daha önce sahip olduğu dinamiğe yakın değerlerde bir dinamik oluşturup, daha sonra gerekli olan yerlerde ağaçlandırmaların yapılmasıdır. Ekosistemi yeniden inşa etmenin tek yolu budur.

Yanan bölgelerimizde orman ağaçlarımızın, Zeytin ağaçlarının, arıcıların, hayvansal üretimin ciddi zarar gördüğünü biliyoruz. Hayvanların besleneceği meralar da kayboldu. Yaban yaşamı da çok büyük zarar gördü. Bu alanların zeytinlik, cevizlik olarak kullanılması, çam yerine başka ağaçların dikilmesi ve ekonomiye kazandırılması gibi birçok fikir dolaşiyor.

Tarım, tarım alanlarında yapılmalı. Orman alanları mutlaka orman olarak devam ettirilmelidir. Var olan zeytinliklerimize sahip çıkalım, orman sınırları dışındaki tarım alanlarımızı koruyalım bu yeterli. Bu alanları tarıma açacak olursak doğal ekosistemi tekrar oluşturabilmek mümkün değildir.

Zarar görmüş tarımsal alanları da orman alanlarımızı da aynı şekilde rehabilite etmemiz gerekmektedir. Yamanlar bölgesinde arıcılarımız, Tire ve Bayındır'da ise hayvan ahırları ve çiftlikleri yangından etkilenmiştir. Buradan bir kıtlık ya da yok oluşluk sonucu çıkaramayız. Ancak orada yaşayan insanlarla ilgili ne yazık ki bir yok oluş vardır. O bölgelerdeki çiftçilerimiz ve halkımız mutlaka desteklenmelidir. Bu destekleme her ne kadar Belediyelerimizce yapıyor ve yapılmaya devam edecekse de asıl yetkili olan Tarım ve Orman Bakanlığı'nın bir an önce göstermelik değil, hatırı sayılır bir şekilde desteklemelerini açıklaması ve dağıtması gerekmektedir. Bu bölgelerde insanlar bu yıl toplayacakları zeytinlere bel bağlamışlardı ama artık o zeytinlikler yoklar. Her ne kadar artık süttten de küçük baş hayvancılıktan da para kazanamasalar da alacakları ve satacakları süte bel bağlamışlardı. Ama ne samanları, ne yemleri ne de sağım makinaları kaldı.

Bu sebeble, Tarım ve Orman Bakanlığı doğru bir şekilde yangından zarar gören alanları açıklayamadı, yanan zeytinliklere havadan söndürme desteği sağlayamadı bari desteklemeyi eline yüzüne bulaştırmadan yapsın...

BALIK VARSA, YAŞAM VAR. İZMİR KÖRFEZİ KÖTÜ KOKU VE BALIK ÖLÜMLERİ NEDEN, NASIL, NE ZAMANA KADAR?

Günümüzde Dünyada ve ülkemizdeki denizler kronik kirlilik etkisi altındadır. Marmara Denizi'nde görülen müsılaj sorunu gibi, İzmir Körfezi'nde özellikle belli dönemlerde yaşanan renk değişimi, koku sorunu, balık ölümleri ve alg patlamaları gibi ekosistem problemleri, kirlilikle doğrudan ilişkilidir. Deniz kirliliğinde sanayi, tarımsal faaliyetler, evsel atıklar ve diğer kara kökenli girdiler önemli bir rol oynamaktadır. Özellikle arıtılmamış atıkların akarsular aracılığıyla deniz ortamına karışması birçok kıyısal alanda hala devam etmektedir.

Türkiye’de atık su arıtma tesislerinin sayı ve kapasite olarak yetersiz olduğu bilinmektedir. Son dönemlerde merkezi ve yerel yönetimler tarafından faaliyete geçirilen atık su arıtma tesislerinin sayısındaki artış yeterli olmamaktadır. Atık suların arıtılması için ileri biyolojik arıtma sistemlerinin artırılması, doğal su kaynaklarının denize karışım noktalarında yani yerinde atık arıtımı yapılması ve ardından azot ve fosforun giderilerek temiz atık suyun deniz ortamına kavuşturulması gerekmektedir. Bu sayede, su sıcaklığı artışının, oksijen seviyesi düşmesinin ve aşırı alg üremesinin önüne geçilebilecektir.

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO), su ekosistemlerinde özellikle karadan gelen organik kirleticiler nedeniyle, besin maddelerinin aşırı miktarda artması sonucu plankton ve alg varlığının aşırı çoğalması olayını yani denizlerde görülen ötrofikasyonun (kokuşma) Dünya genelinde %90’ının üzerindeki artışına dikkat çekmektedir.

İzmir Körfezi’nde son zamanlarda özellikle iç körfezde meydana gelen su sirkülasyonunun azalması, iklim değişikliği etkileriyle su sıcaklığının artması ve dalga hareketleri gibi fiziksel koşulların kötüleşmesi bu sorunu daha da artırmaktadır. Fiziksel koşulların kötüleşmesi, deniz ekosistemlerinde baskın türlerin değişmesine, belirli türlerin aşırı üremesine ve nihayetinde oksijen yetersizliğine yol açarak balık ölümlerine sebep olmaktadır. İzmir körfezinde 20 – 23 Ağustos tarihleri arasında yaşanan balık ölümlerinin nedeni de bu durumdur.

Balık ölümlerinin yaşandığı bölgelerde Tarım ve Orman Bakanlığı ve Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından sürece dair numuneler alınıp analizler yapıldığı bilinmektedir. Ayrıca İzmir Büyükşehir Belediyesinin de bölgeden örnekleme yaptığı ve temizleme çalışmalarının devam ettiği bilinmektedir. Kamuoyunda kıyı bölgelerinde ölü balıkların vatandaşlar tarafından toplandığı, satıldığı iddialar, bununla birlikte körfezde olta balıkçılığının devam etmesinden kaynaklı endişe hâkimdir. Öncelikle gıda hijyeni açısından toplanan ölü balıkların tüketilmemesi gerekmektedir. Bununla birlikte İzmir Körfezinde; İnciraltı Kent Ormanı ile Şemikler (Mavişehir) Balıkçı Barınağı arasında çekilen hattın doğusunda kalan alanda su ürünleri avcılığı yasaktır. Ancak bu alanda her gün avcılık yapıldığı görülmekte ve bu duruma dair bir denetim yapılmamaktadır.

İklim değışikliği hayatımızı birçok yönden etkilemektedir. Orman yangınları, sel ve taşkın felaketleri, kuraklık gibi hepimizi etkileyen afetlerin etkilerinin azaltılabilmesi için çevre sorunlarının ekolojik, ekonomik ve sosyal boyutları ile ele alınması gerekmektedir.

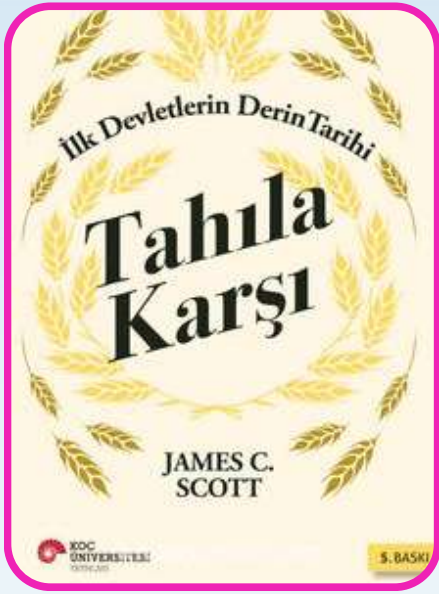
İnsanlık tarihinde su ürünleri, önemli bir protein kaynağı olmuştur. İlimizde, 8 bin yılı aşkın süredir yapılan balıkçılık faaliyetleri de kirlilik sorunundan etkilenmektedir. Balıkçılık, ekosistem kadar insan beslenmesi, sağlığı, ekonomik kalkınma ve ihracat geliri için de son derece önemli bir gıda kaynağıdır. Küçük ölçekli balıkçılık, aşırı, kural dışı ve kayıt dışı avlanma sorunlarıyla mücadele ederken meydana gelen balık ölümleri stokları olumsuz etkilemektedir. Çözüm; mevcut arıtma sistemlerinin iyileştirilmesi ve sürdürülebilir denizlerin sağlanmasından geçmektedir. Her yıl yaşanan koku, deniz marulu patlaması, balık ölümleri gibi sorunların önüne geçilebilmesi, yeşil ve kahverengi suların yerini masmavi bir Körfezin alabilmesi için popülist politikalar yerine tüm paydaşlarla birlikte çalışarak seferber olunması ve "Acil" eylem planı oluşturulması gereklidir.

TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası

İzmir Şubesi Su Ürünleri ve Balıkçılık Meslek Dalı Komisyonu

İzmir Körfezi Balık Ölümleri - Ağustos 2024

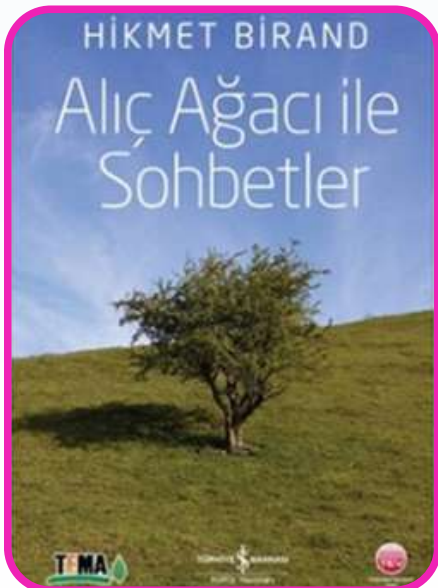
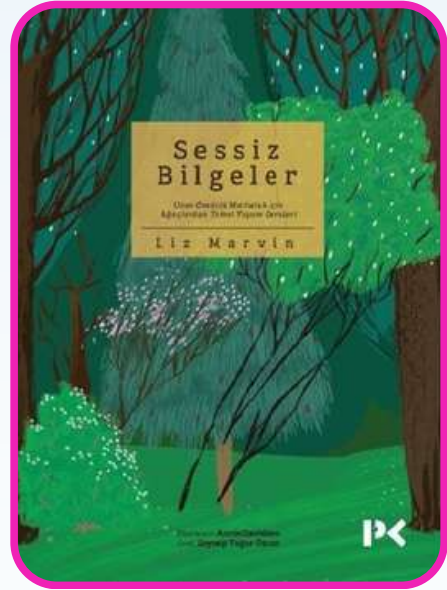

TAHILA KARŞI

- YAZAR: JAMES C. SCOTT
- BASKI YILI: 2019
- SAYFA SAYISI: 272
- YAYINEVİ: KOÇ ÜNİVERSİTESİ YAYINLARI

SESSİZ BİLGELER

- YAZAR: LİZ MARVİN
- BASKI YILI: 2020
- SAYFA SAYISI: 128
- YAYINEVİ: PROFİL KİTAP

ALİÇ AĞACI İLE SOHBETLERİ

- YAZAR: HİKMET AHMET BİRAND
- BASKI YILI: 2014
- SAYFA SAYISI: 360
- YAYINEVİ: İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

30 AĞUSTOS

ZAFER BAYRAMI

Kutlu Olsun!

""Hattı müdafaa yoktur, sathı müdafaa vardır. O satıh
bütün vatandır.

Vatanın her karış toprağı vatandaşın kanıyla
sulanmadıkça terk edilemez."

Mustafa Kemal ATATÜRK

Ziraat Mühendisleri Odası İzmir Şubesinden

0 232 422 00 68 / 0 533 667 8167

@zmoizmir

@zmoizmir

@zmoizmir